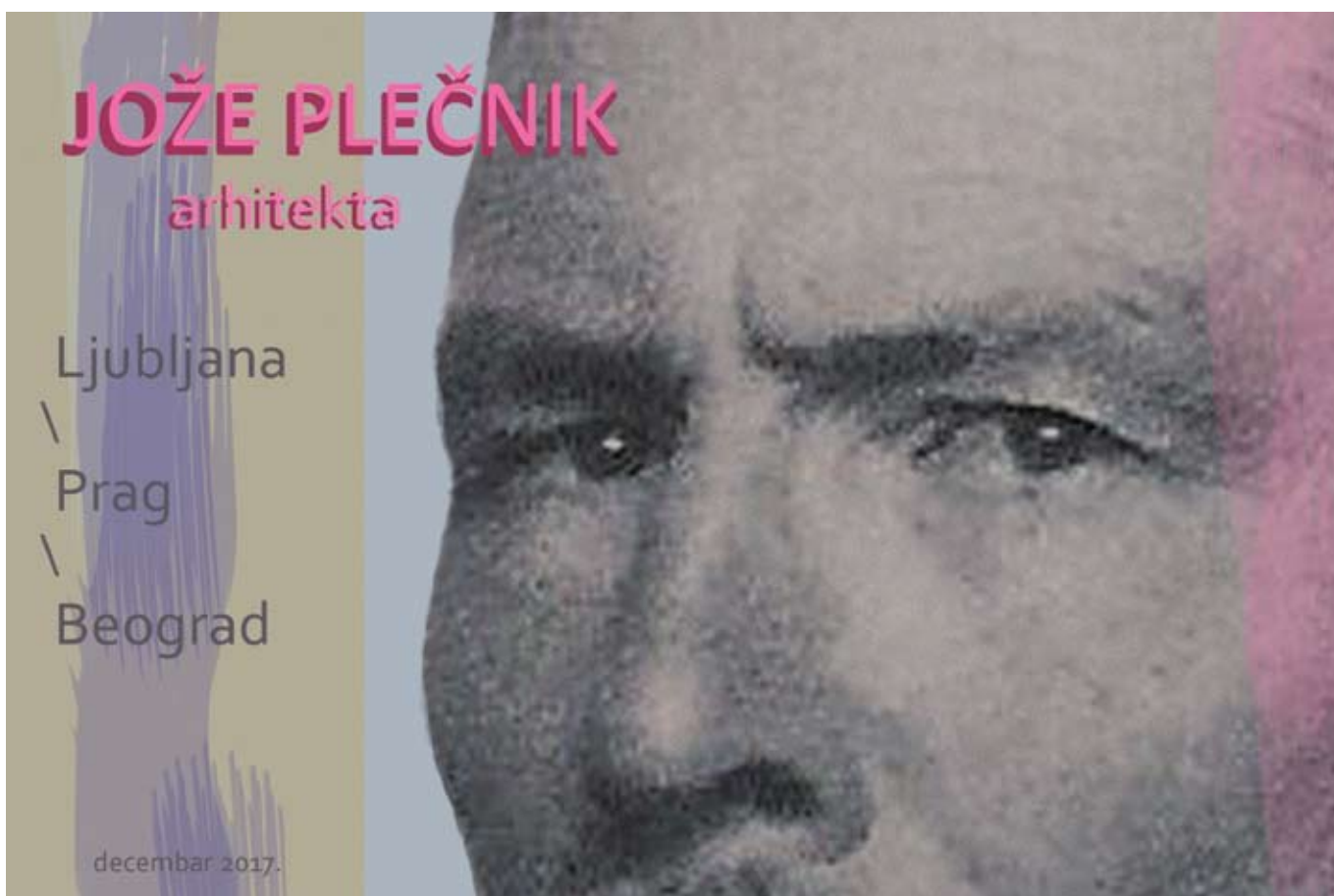

MANIFESTACIJA »JOŽE PLEČNIK, ARHITEKT. LJUBLJANA–PRAGA–BEOGRAD«

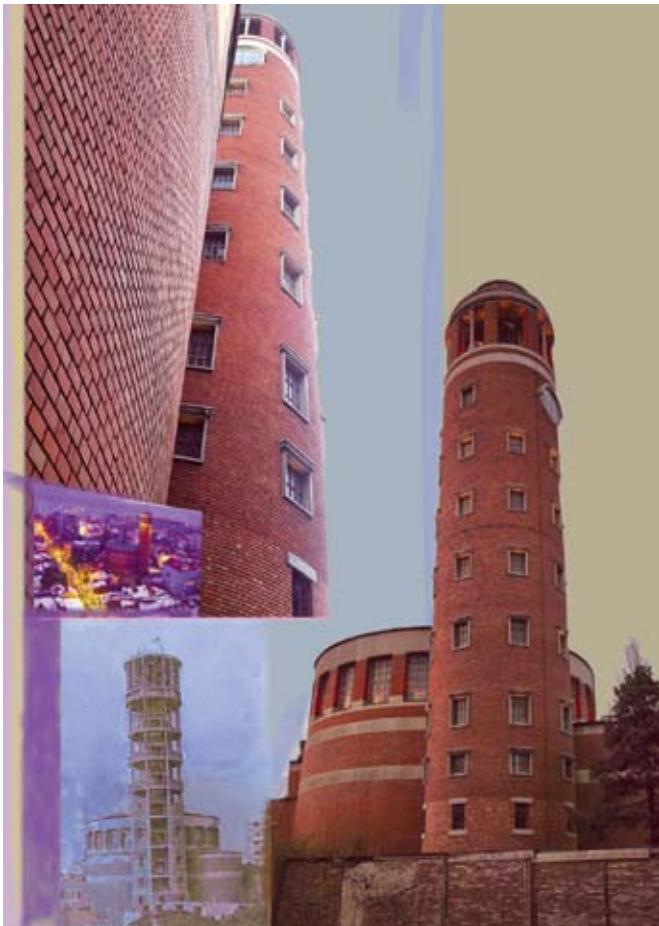
Manifestacija »Jože Plečnik, arhitekt« je bila organizirana ob 145-letnici rojstva in 60-letnici smrti velikega arhitekta, in sicer v skupni organizaciji Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji in Nacionalnega sveta češke narodne manjšine v Srbiji, v okviru protokola o medsebojnem sodelovanju. Dogodek je finančno in operativno velikodušno podprlo Društvo Slovencev v Beogradu, Društvo Sava.

Jože Plečnik, po rodu Slovenec, je ustvarjal širom Evrope in njegova arhitektura krasi mnoga mesta, med drugim Ljubljano, Prago in Beograd. Slovenija in Češka sta skupno nominirali Plečnikovo delo za UNESCO-v seznam svetovne kulturne zapuščine, Nacionalna sveta slovenske in češke manjšine v Srbiji pa sta z manifestacijo želela njegovo delo približati beograjski publiki.

Manifestacija traja dva dni – v Ustanovi kulture Parobrod (7. december) in v Cerkvi Sv. Antona Padovanskega (8. december).

Četrtekov program je obsegal predavanje Ane Kocjan, umetnostne zgodovinarke, o življenju in delu J. Plečnika; črtice iz življenja J. Plečnika v Pragi, o katerih je govoril prof. dr. Jože Sivaček, predsednik NS češke narodne manjšine; in ogled filma »Golijati sa Crvenog Krsta« režiserke Olivere Pančić. Po filmu je sledila otvoritev razstave plakatov, posvečena delu J. Plečnika v Beogradu, k ista jo izdelala umetnika Marija Vauda in Nikola Pilipović. Dogodek so s svojo prisotnostjo počastili nj. ekselencija Vladimir Gasparič, veleposlanik Republike Slovenije v Republiki Srbiji, nj. ekselencija Ivana Hlavsova, ambasadorka Republike Češke v Republiki Srbiji; in nj. ekselencija Stanislav Hočevar, beograjski nadškof. Živahnega in profesionalno izvedenega programa se je udeležilo veliko število obiskovalcev in predstavnikov medijev (RTV Slovenija, Politika itd.).

V petek, 8. decembra ob 19.00, je potekal drugi del manifestacije v Cerkvi Sv. Antona Padovanskega, edinem objektu

v Beogradu, ki je realiziran po projektu arhitekta Jožeta Plečnika. Izveden je bil naslednji program: Ekumenski kor je odpel tri pesmi (slovensko narodno, katoliško in pravoslavno), Fra Ilija Alandžak je predaval o gradnji cerkve, zatem pa je prof. Višnja Dimitrijević izvedla tri kompozicije na orglah. Med krasnim koncertom smo se obiskovalci sprehajali po cerkvi in si ogledovali Plečnikova čudovita dela.

Utrinek, ki ga je o dogodku objavila RTV Slovenija, si lahko pogledate na naslednji povezavi: <http://4d.rtvsl.si/arhiv/porocila/174507680>.

Tanja Tomazin

Predstavitev časopisa Slovenika v Ljubljani

V Prešernovi dvorani SAZU v Ljubljani je bil 28. novembra predstavljen znanstveni časopis Slovenika, ki ga je ustanovil in ga izdaja Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji. Promocija je bila organizirana v sodelovanju z Inštitutom za izseljenstvo in migracije SAZU, Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Nacionalnim svetom slovenske narodne manjšine v Srbiji.

Številčni zainteresirani publikli so Sloveniko predstavile prof. dr. Maja Đukanović, Biljana Milenković Vuković in Marija Vauda, prisotne pa so pozdravili predstavniki organizatorjev – dr. Janja Žitnik Serafin, dr. Mojca Nidorfer Šiškovič in Saša Verbič.

Časopis Slovenika je ustanovljen z željo, da bi zbrali prispevke in spodbudili k ustvarjanju strokovnjake slovenskega rodu

ter strokovnjake, ki se ukvarjajo s tematiko vprašanj v zvezi s Slovenijo, slovensko znanostjo in umetnostjo v Srbiji, z željo, da bi omogočili objavo obravnav slovensko-srbskih znanstvenih vprašanj, predvsem s področja humanistike. K sodelovanju so vabljeni strokovnjaki z inštitucij, ki se ukvarjajo z naštetimi vprašanji, in to predvsem s stališča izseljenstva. Predstavljeni sta bili prvi dve številki ter napovedana tretja, ki je danes že med nami.

Slovenika je dostopna na spletni strani Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine: <http://slovinci.rs/slovenika/>.

Maja Đukanović

SLOVESNA PROSLAVA DNEVA DRUŠTVA SAVA

Društvo Sava je v soboto, 17. junija 2017, proslavilo svojo 16. obletnico nastanka. Proslava je bila organizirana v slovesni dvorani Skupščine občine Stari grad. Bogat program je obsegal otvoritev razstave »Znameniti Slovenci v Beogradu 3«, veličasten koncert dragih gostov iz Istre – zbora Encijan in izid nove številke Biltena Društva Sava. Med številčno publiko in povabljeni so bili tudi člani družin, ki so potomci nekaterih znamenitih

Slovencev, vključenih v razstavo. Prisotne je pozdravil predsednik Društva Sava Saša Verbič, vsebino sta predstavili avtorici razstave in kataloga »Znameniti Slovenci 3« Marija Vauda in Biljana Milenković Vuković, skozi večer pa nas je s svojo govorniško veščino popeljal Dušan Krivec. Ob zaključku večera je bil prirejen koktejl, ki je prisotne odžejal ob ogledu odprte razstave.

Nada Mandić

LETNI POSVET USZS IN MIZŠ S KULTURNIMI DRUŠTVI SLOVENCEV IZ SRBIJE

V prostorih Društva Sava na Terazijah 3 v Beogradu je v torek, 26. septembra 2017, potekal letni sestanek »Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu« in »Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport« Republike Slovenije s kulturnimi društvi Slovencev v Republiki Srbiji.

Posveta so se udeležili g. Marjan Cukrov, višji svetovalec pri USZS, g. Marko Koprivc, Sekretar na Uradu za razvoj izobraževanja na MIZŠ, nj. ekselencen Vladimir Gasprič, ambasador Republike Slovenije v Republiki Srbiji, g. Roman Weixler, novi namestnik

istega ambasadorja, in predsedniki ter predstavniki slovenskih društev.

Na letnem sestanku so bile po uvodnih pozdravih imanentnih gostov ter predsednika gostiteljskega društva »Društva Sava« Saše Verbiča obravnavane naslednje ključne teme:

1) Pregled delovanj društev glede na letne načrte za leto 2017, v sklopu katerega so predstavniki društev na kratko opisali temeljne dejavnosti, njihov potek in morebitne težave pri izvedbi. Prav tako so najavili ključne dogodke, ki se bodo dogajali do konca leta in o katerih si več lahko preberemo na spletnih straneh

posameznih društev.

2) Novosti v delu USZS in MIZŠ, ki sta jih predstavila g. Cukrov in g. Koprivc.

3) Dopolnilni pouk slovenščine v Srbiji, prikaz stanja in prihodnjih razvojnih korakov. V tej točki so besedo prevzeli g. Marko Koprivc in prisotni učitelji slovenščine v Srbiji, ga. Tatjana Bukvič, ga. Rut Zlobec in g. Zoran Jovičić.

4) Pod točko razno so zbrani odprto in energično diskutirali o vlogi in obstoju kulturnih društev, o pomenu in poziciji dopolnilnega pouka slovenščine in o slovenski skupnosti v Srbiji na sploh. G. Cukrov je razkril ključne datume prihajajočega »Javnega razpisa za področji A in B« Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Po zaključenem uradnem delu, ki je zaradi bogate vsebine in angažiranega udeleženja zbranih trajal skoraj 2 uri, je sledilo sproščeno druženje ob pogostitvi. Poleg pristržnega kramljanja je tudi ta del srečanja marsikom ponudil priložnost, da se s posamezniki pogovori o delovnih zadevah. Kot vselej, je imel tudi letošnji posvet veliko težo za slovensko manjšinsko skupnost v Republiki Srbiji, posebej tudi za njeno povezovanje z Republiko Slovenijo.

Besedilo: T. Tomazin

XVII. VSESLOVENSKO SREČANJE »SLOVENEK SEM«

V Državnem zboru Republike Slovenije v Ljubljani je 6. julija 2017 potekalo XVII. vseslovensko srečanje »Slovenec sem«, na katerem so se zbrali predstavniki slovenskih skupnosti iz zamejstva in sveta. Slovensko skupnost v Srbiji je predstavljala Saša Verbič, predsednik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine in Društva Sava.

V nadaljevanju objavljamo govor g. Verbiča z naslovom »Ohranjanje nacionalne identitete pri potomcih slovenskih izseljencev v Srbiji«.

OHRANJANJE NACIONALNE IDENTITETE PRI POTOMCIH SLOVENSKIH IZSELJENCEV V SRBIJI

Slovinci smo na ozemlju Srbije prisotni že več kot 100 let, najprej v Kraljevini Srbiji kot etnična skupina, potem v skupni državi kot konstitutivni narod in sedaj v Republiki Srbiji kot narodna manjšina.

Slovinci so v Srbijo prihajali v glavnem posamezno, zaradi zaposlitve ali šolanja. Edino organizirano in množično priseljevanje se je zgodilo po 2. svetovni vojni, leta 1946, ko so v Vojvodino, v okolico mesta Vršac priselili 4.000 kmetov iz pasivnih delov Slovenije. Od teh 4.000 ljudi se jih je čez nekaj let dve tretjine vrnilo nazaj v Slovenijo.

Po zadnjem popisu prebivalstva iz leta 2011 je v Srbiji 4.033 Slovencev, kar je 20 % manj, kot nas je bilo 10 let prej. Nikjer pa slovenska populacija ne presega 15 % skupnega števila občanov in zaradi tega ne obstajajo mesta ali občine, v katerih bi imeli službeno uporabo jezika in pisave. Kljub temu, da smo maloštevilni in nimamo skupne meje z matično državo, nas Vlada Republike Srbije priznava za narodno manjšino.

Slovensko skupnost v Srbiji predstavlja Nacionalni svet slovenske narodne manjšine, katerega člani (15) so izvoljeni na volitvah, ki jih organizira republiška volilna komisija na območju celotne Srbije, po enakih načelih, ki veljajo za izbiro poslancev v srbski Parlament. Delo Nacionalnega sveta je usmerjeno na kulturno samoupravo, ki zajema: kulturo, izobraževanje, službeno rabo jezika in pisave ter obveščanje – vse to v cilju izboljšanja položaja pripadnikov slovenske narodne manjšine v Srbiji. Delovanje NS se financira iz proračuna Vlade Republike Srbije.

Nacionalni svet je krovna organizacija slovenske skupnosti v Srbiji, ki je teritorialno organizirana po društvih in kulturnih skupnostih po mestih. Slovenskih društev je 15 in zajemajo področje od Subotice na severu do Leskovca na jugu. Osnovna naloga društev je ohranjanje narodne identitete pri potomcih

slovenskih izseljencev, pri čemer je glavni poudarek na ohranjanju slovenskega jezika. Delovanje društev financira Vlada Republike Slovenije prek Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

Nacionalni svet slovenske narodne manjšine je takoj po osnovanju 2010. leta začel z delom na »Strategiji za izboljšanje položaja slovenske narodne manjšine, na področju kulture, izobraževanja, službene uporabe jezika in pisave ter informiranja«. Med mnogimi aktivnostmi in projekti Nacionalnega sveta posebej izstopata dva, ki se nanašata na ohranjanje slovenske kulturne dediščine v Srbiji, in sicer »Baza podatkov slovenske kulturne dediščine in znamenitih Slovencev v Srbiji« in »Znameniti Slovenci v Beogradu«. Na področju kulturno-znanstvenega delovanja smo posebej ponosni na projekt »Slovenika – časopis za kulturo, znanost in izobraževanje«, ki že od leta 2015 izhaja v založništvu Nacionalnega sveta. Medtem ko se prvi dve številki časopisa osredotočata na koncept jezika v medkulturnem položaju, bo tretja, trenutno nastajajoča številka posvečena migracijam.

Kultura je esenca identitete slovenske narodne manjšine in ima dva ključna aspekta – tradicionalnega in sodobnega. Ena od osnovnih nalog v omenjeni Strategiji Nacionalnega sveta je tudi vzpostavlanje slovenskih kulturnih inštitucij v Srbiji. Menimo in občutimo, da so tako politični kot kulturni odnosi med slovensko in srbsko državo danes prijateljsko naklonjeni, zato je po več letih njenega snovanja dozorela ideja o razvoju Slovenskega kulturnega centra. Njegov osnovni namen bi bila promocija Slovenije, njenega jezika in kulture. Ena od mnogih aktivnosti, ki bi jih v Centru spodbujali, bi bilo učenje slovenskega jezika, ki ne bi bilo omejeno zgolj na potomce slovenskih izseljencev. Iz izkušenj namreč lahko potrdimo, da je interes za učenje slovenščine v Srbiji izjemno velik tudi med prebivalci drugih, predvsem srbske narodnosti.

Ohranjanje narodne identitete v društvih se razvija prek že omenjenega pouka jezika, pa tudi prek številnih kulturnih dejavnosti, prek katerih se potomce Slovencev seznanja in povezuje s slovenskimi običaji in tradicijami. Občutek pripadnosti slovenskemu narodu posebej nadgrajuje pridobitev slovenskega državljanstva. Podpora Vlade Republike Slovenije, ki jo ta izkazuje delovanju slovenskih društev v Srbiji, pomembno doprinaša k intenzivnosti občutenja narodne pripadnosti, vendar pa sprememba Uredbe o pogojih za izredno pridobivanje državljanstva Republike Slovenije iz 2013. leta v tem pogledu pomeni korak nazaj. Po 26 letih od osamosvojitve Slovenije je namreč omejitev na 2. koleno potomstva občutno zmanjšalo

število ljudi, ki bi lahko aplicirali za pridobitev slovenskega državljanstva. Novi pogoji so tako precej negativno vplivali na občutenje narodne identitete v slovenski manjšinski skupnosti. Glede na to, da so Slovenci na tem območju prisotni že več kot 100 let, je takšna omejitev še posebej nesmiselna, saj na umeten način zavrača mnoge potomce slovenskega naroda. Na tem mestu

želim apelirati Vladi Republike Slovenije, da glede omenjene problematike sprejme odločitve, s katerimi bo Uredba iz leta 2013 ukinjena. Če se spomnimo govora, ki ga je Milan Kučan imel ob osamosvojitvi Slovenije, je v njem izrecno poudaril, da bo Slovenija s posebno občutljivostjo skrbela za svoje rojake izven državnih meja.

Saša Verbič

INTERVJU - Branko Zorko

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali enega člana Društva Sava. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva in tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delovanju, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

Branko Zorko je član društva Slovencev v Beogradu - Društva Sava vse od njegove ustanovitve. Ostali člani ga že vrsto let srečujemo na vseh pomembnejših dogodkih v Društvu, ko s profesionalnim fotoaparatom v rokah beleži in varuje pred pozabo vse, kar je pomembno za Društvo in njegove prihodnje generacije. Nič manj ni poznan kot član z izrednim številom osvojenih »višinskih kilometrov«, nekdo, ki je spoznal in osvojil mnoge slovenske, pa tudi druge balkanske vrhove. O vsem tem ostajajo živahna pričevanja v obliki rubrike »Na planincih«, ki že od leta 2008 izhaja v Biltenu Društva Sava. Neizbežno je omeniti tudi spomin na njegovega očeta Franca Zorka, dolgoletnega najstarejšega člana Društva Sava, ki nas je v letu 2017 zapustil v svojem častitljivem 102. letu.

Člani Društva Sava vas poznajo kot planinca in rednega pisca rubrike »Na planincih«, kot seveda tudi kot našega fotografa, ki spretno in zvesto beleži vse pomembnejše dogodke v društvu, zato bi vas prosila, da za začetek bralcem Biltena poveste nekaj o sebi – morda kaj, česar o vas še ne vemo.

Oče Zorko Franc se je rodil v Sloveniji in se z mamo, po rodu Čehinjo, srečal med drugo svetovno vojno v Nemčiji,

v delovnem taborišču. Tam se je rodila ljubezen. Ko je bil oče kot vojaški glasbenik iz Ljubljane premeščen v Beograd, je sem prišla tudi mama s Češke. Jaz sem torej po poreklu, in na to sem ponosen, Slovenec in Čeh, rojen v Beogradu. V obeh državah imam sorodnike, s katerimi sem v stiku. Toda moje vezi s Slovenijo so neprimerno močnejše kot s Češko, zaradi geografske oddaljenosti, pa tudi političnih razlogov, saj je bila Češka vedno druga država, v času socializma z one strani železne zavese.

Podelite z bralci Biltena zgodbo o vaših vezeh s Slovenijo, vaše spomine in kako se je pravzaprav »zgodil« Beograd.

Moj oče prihaja iz Brežic, na sotočju Krke v Savo, danes se temu reče Posavje. Od tam prihajajo tudi vsi naši sorodniki, ki so sedaj razpršeni po Sloveniji. Že ko sem bil star eno leto, sta me starša peljala v Slovenjo. Le kakšno leto pozneje je ata mene in sestro Slavico poslal z vlakom v Brežice, kjer naju je na postaji pričakal stric Andrej in smo skupaj prehodili 3 km do njegovega doma. Tam sva s sestro preživela cele počitnice, skupaj z bratanci in sestričnami, ter se takoj naučila govoriti slovensko. V Brežicah in okolici sva preživljala počitnice še vseh naslednjih petnajst let. To so bili najlepši dnevi otroštva, preživeti med sorodniki, ki jih ni bilo malo. Na ta čas imava zares čudovite spomine.

Katera od dveh velikih ljubezni – fotografiranje in planinarjenje – se je rodila prej? Od kdaj planinarite in od kdaj fotografirate?

Vedno so me mikali hribi, takoj ko sem zagledal kakšen hribeček, že me je prevzela želja, da se nanj povzpnem. Ko sem bil majhen otrok, so bile to le vzpetine. V Brežicah smo se otroci pogosto podali na bližnji Šentvid, ki je le kakšnih 300 m visok in je bil takrat še popolnoma naraven, celo divji. Vedno sem izkoristil sleherno

priložnost da se nekam povzpnem, poleti ob morju, ko se večina ljudi le kopa, sem vselej v bližini našel kakšen vrh in ga »osvojil«. Od nekdaj sem rad hodil v naravo, v hribih pa je človek pogosto sam z neokrnjeno naravo, z živalmi in tišino ... Pozneje so tudi moja soproga Olgica in otroka hodili z menoj v hribe.

V osnovni šoli sem bil v tehnični sekciji. Tam smo se ukvarjali tudi s fotografijo. Ko smo po končani osemletki imeli v šoli zabavo, sem dobil velik fotoaparatz z okorno bliskavico na akumulator, ki mi je visel na rami. Zelo sem bil ponosen in zadovoljen s tem »delom«. Svoj prvi preprosti fotoaparatz sem dobil od sestre, ki ga je osvojila na nekem šolskem tekmovanju. Takoj sem začel izvajati poskuse s posnetki in temnico, kjer sem razvijal črno-bele filme in izdeloval fotografije. S časom sem napredoval s tehničnimi pripomočki in izkušnjami. Aparatz sem imel vedno pri sebi, ker nikoli ne veš, kaj zanimivega se bo dalo videti. Slikal sem tako imenovane reporterske, pa tudi umetniške fotografije, ki sem jih razstavljal na skupnih ali lastnih razstavah. Posnel sem veliko diapozitivov, od leta 2004 pa fotografiram izključno z digitalnimi fotoaparati.

Kakšna so druženja na gorskih izletih in kakaj planinarite? Ali je vaša soproga vaša redna in neločljiva spremljevalka na gorskih podvigih? Kdo je na koga prenesel to ljubezen?

Planinci so ljudje, ki ljubijo naravo, so strpni in spoštljivi do drugih ljudi in si želijo, da bi se v naravi sprostiti in dobro počutili. Med planinci se brišejo razlike, mlad – star, intelektualce – delavec, razlike političnih usmeritev, zasebnih skrbi, boleznih itd. Posebej ko gre za zahtevne vzpone, mora človek pozabiti vse druge skrbi in strahove ter se osredotočiti le na vzpon: kako boš naredil naslednji korak, kam se boš prijel z roko, ali prihaja

sprememba vremena in neurje, ali se bomo spustili v varno dolino, še preden pade noč ... Potem sledi užitek, ko je vrh dosežen. Toda tudi na manj zahtevne izlete ljudje prihajajo z dobro voljo in se trudijo, da z ničemer ne pokvarijo dobrega vzdušja. Narava je lepa v vsakem letnem času in pomirja – ko je lepo vreme, bolj sproščeno posedamo na soncu ali kdo celo na hitro zaspi. To je kmalu spoznala tudi moja soproga in z veseljem hodi z menoj in znanci v hribe. Sicer izbira sebi primerne višine, a tudi napreduje. Lansko poletje je bila pod Triglavom in premagala precejšnjo višino. Med planinci sva našla nove prijatelje, s katerimi se redno srečujemo tudi ob drugih priložnostih.

Ali obstaja nek poseben dogodek z vaših gorskih pohodov, ki se ga boste za vedno spominjali? Katero goro ali planino ste si zapomnili po najbolj čudovitem vremenu in katero po najbolj strašnem? Kje ste doživeli lepe in kje manj lepe izkušnje?

Lepih vzponov v lepem vremenu je bilo veliko, pa tudi čudovitih posnetkov, ki si jih vedno znova ogledujem, nekatere sem pokazal tudi na nedavni razstavi v Društvu. Nekaj podvigov mi je ostalo tudi v slabem spominu, hkrati pa sem si jih zapomnil tudi kot dobro izkušnjo.

Mogoče bi omenil vzpon na Grossglockner, 3798 m, najvišji vrh Avstrije, pa ne le zaradi zahtevnosti, čeprav je vzpon na njega precej konkreten. Toda gneča, prehitevanje, nestrpnost in vedenje profesionalnih vodičev na ozkih in izpostavljenih grebenih pod vrhom so resno ogrožali varnost in življenje vseh

planincev. Po takšni izkušnji sem sam pri sebi sklenil, da ne bom več hodil na tako priljubljene in znane, najvišje vrhove.

Pred dvema letoma nas je med vrhovi Durmitorja v Črni Gori ujelo neurje, nevihta s stelami in grmenjem. Čeprav je bil avgust, smo čisto mokri drgetali od mraza, pa tudi zaradi strahu, da nas bo zadela kakšna strela.

Kateri je najvišji vrh, ki ste ga do danes osvojili? Katerega ste izbrali za vaš naslednji podvig?

Z lastnimi nogami sem se povzpел na Gran Paradiso, 4060 m, najvišji vrh Italije, ki pa tehnično ni posebej zahteven, čudovito vreme smo imeli, čisto ozračje, in smo si lahko ogledali veliko najvišjih vrhov Alp v Avstriji in Švici. Res enkratno.

Lepih vrhov, na katere bi se rad povzpел, je po celem svetu res veliko. Vseh nihče ne more doseči, jaz bom nadaljeval sovje poti po balkanskih hribih in letos tudi po Alpah.

Kaj vam pomeni Društvo Sava? Kako gledate na njegovo ustanovitev, kakšne spomine je v vas pustil nekoč in kako ga doživljate danes? Česa se najraje spominjate in ali bi želeli kaj sporočiti njegovim članom?

Zelo sem bil vesel, ko sem izvedel za obstoj Društva Sava v Beogradu, in sem takoj pohitel, da bi se včlanil. Ničesar nisem vedel o Društvu, o dejavnostih, o možnostih, zadoščalo mi je, da goji stik s Slovenijo, ki jo imam tako rad. Na začetku so bili v njem starejši člani, nekateri so še danes, nekateri so žal tudi umrli, in čisto mladi, dijaki in študentje – vsi so z veliko

vnemo in veseljem prispevali k razvoju Društva. Pogosto so bila organizirana srečanja, s petjem, plesom in dramskimi prireditvami. Mladi so se zelo lepo družili med seboj. Tista srečanja in prireditve so mi ostale v zelo lepem spominu, jaz sem od samega začetka fotografiral in s tem ustvaril lepo zbirko, ki priča o zgodovini Društva.

Rad bi videl, da bi se takšno vzdušje in druženje v Društvu nadaljevalo, in posebej, da bi se v Društvu pogosteje slišalo slovenski jezik.

Ne davno ste s člani Društva Sava podelili izbor fotografij z vaših številnih gorskih pohodov. Ali je bilo težko narediti selekcijo in kako vam je uspelo?

Posnetkov imam zelo veliko in so zame izredno pomembni ter lepi, zato je bila izbira le 45-ih posnetkov izredno težka, pri tem mi je pomagal Mirko Detiček, s katerim sva skupaj osvojila mnoge pohode.

Naj intervju zaključimo v skladu s tradicijo, ki traja še od prve pojave Biltena, in sicer z vprašanjem o priljubljeni izvorni narodni pesmi, s čimer pesemsko obliko slovenske kulturne zapuščine želimo ohraniti pred pozabo. Katere pesmi se radi spomnite, morda jo tudi zapojete?

Pojem zelo slabo, čeprav je bil moj oče glasbenik, toda zelo rad poslušam nekatere stare ljudske pesmi. Oče nama jih je – sestri in meni – pel, ko sva bila še čisto majhna. Tukaj jih navajam le nekaj: En hribček bom kupil, Regiment, Sijaj, sijaj sončece, Marko skače.

Ivana Mandić

ZELO RADA GREM KAM DRUGAM, RADA POTUJEM

Nisem imela nobenih pričakovanj. Ati je imel svetovno prvenstvo v mečevanju za veterane. Odšla sem z njim, da malo pobegnem od vsega v Beogradu. Zelo rada grem kam drugam, rada potujem. Saj ko pridem nazaj, je vse mnogo lepše. Po osmih urah vožnje sva prispela do Pohorja. Odšla sva v pekarno ter si vzela gibanico. Bila je sladka, nekaj čisto drugačnega od naše gibanice. Prvi dan sva preživela na Pohorju. Prav to sem potrebovala! Narava, tako čista ..., sonce, ki je sijalo skozi krošnje dreves, vonjave in zvoki.

Naslednji dan sem šla v center, da se srečam s sestrično. Dolgo se nisva videli. Bilo je toplo, sončno in mesto je bilo poln ljudi. Zelo me je prevzela čistoča mesta in lepo urejene hiše. Ljudje so bili prijetni in prijazni, res srečni. Usedla sem se v Salon uporabnih umetnosti ter si naročila belo kavo. Ne vem, kako dolgo sem čakala, vendar je delovalo, kot bi čakala samo par sekund. Začutila sem, da pripadam temu mestu, kot da sem bila tukaj že velikokrat. Popila sem kavo in Melanie je prišla. Ne morem

se točno spomniti, kje vse sva bili prvi dan, vendar vem, da je tistih nekaj ur minilo zelo hitro. Pogovarjali sva se o vseh možnih stvarih in bili sva zelo srečni. Naslednjih par dni sem preživela z njo v centru. Prišla sem zjutraj, malo sva se sprehodili, pili kavo in uživali v vsaki sekundi. Zvečer pa sem se vrnila na mirno in lepo Pohorje. Nisem vedela, da ima lahko tako majhno mesto toliko lepih stvari! Mesto, v katerem sem se počutila izpopolnjeno ter spočito, v nasprotju od moreče gneče v Beogradu. Nekega dne sva sedeli v kavarni Luft, ki je na vrhu zgradbe. Pila sem grozdni sok. Bila je jesen, a midve sva sedeli zunaj v kratkih majicah in gledali zelene lepote Maribora. Nato sva odšli v narodni muzej, tam sva se sprehajali in si ogledovali preteklost Maribora. Tam sva se tudi slikali. Na koncu sva se, polni vtisov, na Lentu usedli in naročili tortico. To je bilo mojih 5 dni v Mariboru.

Me sprašujete, če ga bom ponovno obiskala? Seveda, vendar naslednjič vsaj za 10 dni.

Naja Srečković

KULTURNI DOGODKI

Dnevi slovenskega filma v Srbiji

V Beogradu je letos potekal tretji festival sodobnega slovenskega filma »Dani slovenačkov filma 2017«. Festival je potekal v prelepi stavbi Jugoslovanske kinoteke, od 22. do 25. novembra. Poleg Beograda si je številčna publika filme in bogat spremljajoči program lahko ogledala tudi v Pančevu in Nišu.

»Čast, da s filmom »Po isti poti se ne vračaj« (1965) zaznamuje sam začetek DSF-ja, je pripadla Jožetu Babiču, filmskemu ustvarjalcu, ki je v slovenski in jugoslovanski kinematografiji pustil globoko sled,« pojasnjuje umetniški direktor in selektor festivala g. Dragomir Zupanc. Po zaključeni projekciji je v hali Kinoteke potekala otvoritev razstave o Babiču »Jože Babič – čovek filma«, ki je bila organizirana ob 100-letnici rojstva tega gledališkega, filmskega in televizijskega režiserja, igralca in pedagoga.

Sledila je svečana otvoritev festivala, na kateri so zbrane pozdravili: njegova ekscelenca, gospod Vladimir Gasparič, veleposlanik Republike Slovenije v Srbiji; Marjan Vujović, predstavnik Jugoslovanske kinoteke; ter Saša Verbič, predsednik Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sava, ki je dogodek organiziralo. Program festivala je otvorila Tamara Vonta, generalna direktorica Sektorja za medije Ministrstva kulture Republike Slovenije.

Program festivala je vključeval brezplačne projekcije kratkih

igranih, eksperimentalnih, dokumentarnih in celovečernih filmov ter razstavo, tribuno, okroglo mizo in delavnico.

V organizaciji Društva Sava so manifestacijo podprli Ambasada Republike Slovenije u Beogradu, Filmska centra Srbije i Slovenije, Ministrstvo kulture in informiranja Srbije, Ministrstvo kulture Slovenije, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu Vlade Republike Slovenije, Nacionalni svet slovenske manjšine v Republiki Srbiji, Jugoslovanska kinoteka v Beogradu in slovenska Kinoteka v Ljubljani.

Ivana Mandić

Kozmopolit iz Bele Krajine – Dr. Niko Zupanič

V Etnografskem muzeju v Beogradu je 4. julija 2017 potekala otvoritev razstave »Dr. Niko Zupanič, kozmopolit iz Bele Krajine«. Direktorica Etnografskega muzeja Mirjana Menković je v začetku predstavila in pozdravila goste iz Slovenskega etnografskega muzeja – direktorico Tanjo Rožembergar in avtorico razstave Mojca Račič. Dokumentarno postavitev, organizirano ob 140. obletnici rojstva N. Zupaniča – ustanovitelja Slovenskega etnografskega muzeja, je odprl Saša Verbič, predsednik Društva Slovencev v Beogradu, Društva Sava.

Ustanovitelj slovenskega SEM-a in Katedre za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani je živel in delal na prehodu iz 19. v 20. stoletje. Na znanstvenem in političnem področju je zagovarjal slovanski in jugoslovanski unitarizem, kar je prispevalo k njegovi priljubljenosti in hkrati povzročilo njegovo politično preganjanje. Iz tega razloga v Ljubljani, ki je bila tedaj del Avstro-Ogrske, ni mogel dobiti službe, zato pa se je leta 1908 zaposlil v Beogradu. Leta 1914 je bil imenovan za kustosa Etnografskega muzeja v Beogradu.

Njegova življenjska pot ga je vodila po širnem svetu, od Dunaja, Rima, do New Yorka, Londona, Pariza ... Povsod je vzpostavljala stike z vplivnimi ljudmi tistega časa, kar mu je kasneje omogočilo vpliv na nekatera zgodovinska dogajanja, kot je Mirovna konferenca v Parizu leta 1919, ko so se zarisovale nove meje Evrope. Malo je znano, da je prek svojega prijatelja Mihaila Pupina vplival na odločitev ameriškega predsednika Woodrowa

Wilsona, da Bled ostane znotraj meja Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, namesto da bi ga dodelili italijanskemu ozemlju. Njegove vezi v Beogradu so mu omogočile, da je leta 1921 ustanovil Etnografski inštitut v Ljubljani in bil imenovan za njegovega prvega ravnatelja. Leta 1922 je bil minister v vladi Nikole Pašiča, od leta 1939 dalje pa tudi član Kraljevske akademije znanosti.

Dr. Niko Zupanič je eden od Slovencev, ki so živeli in delovali v Beogradu, ter pustili vidno sled v njegovi zgodovini.

Saša Verbič

Kako blizu in hkrati daleč sta si slovenščina in srbščina?

Predavanje dr. Nataše Pirih Svetina v Društvu Sava

V Društvu Slovencev Sava smo v četrtek, 19. oktobra 2017 ob 18. uri, prisluhnili predavanju dr. Nataše Pirih Svetina z naslovom »Kako blizu in hkrati daleč sta si slovenščina in srbščina? – Nekatere pogostejše napake govorcev srbščine pri uporabi slovenščine«. O tej zanimivi temi je spregovorila dr. Nataša Pirih Svetina z Oddelka za slovenistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani, ki se že vrsto let ukvarja s problematiko pouka slovenščine kot tujega jezika in je avtorica ter soavtorica učbenikov za slovenščino kot drugi ali tuj jezik. Dr. Pirih Svetina je številnim zainteresiranim poslušalcem na zanimiv način izpostavila najpogostejše napake govorcev srbščine pri uporabi slovenščine.

Predavanja so se udeležili tako učenci dopolnilnega pouka slovenščine, kot študentje slovenistike in člani Društva Sava, ki prof. Pirih Svetina poznajo z njenih prejšnjih gostovanj v Društvu. Predavanju so sledila številna vprašanja o možnostih učenja slovenščine na daljavo, o slovarjih in glosarjih, o tečajih in izpitih na Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik, ter o novih gradivih, ki jih dr. Pirih Svetina pripravlja za pouk slovenščine kot drugega in tujega jezika.

Gostovanja strokovnjakov z Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani so dragocena za pouk in ohranjanje slovenščine v tujini, saj je to priložnost, da se učenci in drugi poslušalci seznanijo z novostmi v slovenistiki in spoznajo vodilne strokovnjake na tem področju, predavatelji, avtorji učbenikov, pa se lahko pogovorijo z uporabniki priročnikov in gradiv ter prisluhnejo njihovim željam in potrebam na področju pouka slovenščine kot drugega in tujega jezika.

Maja Đukanović

VPIS V POSEBNI IMENIK

Vpis v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin iz leta 2009 je omogočil vpis v posebne volilne imenike narodnih manjšin v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na spletnih straneh Nacionalnega sveta in Društva Sava.

Na osnovi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1. 1. 2009, je za vpis v posebni volilni imenik potrebno izpolnjeni zahtevek za vpis **osebno**

dostaviti pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice. Zakon tudi dopušča, da izpolnjen zahtevek skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošljete priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik.

Vpis v posebni volilni imenik je oproščen plačila administrativnih stroškov.

Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice.

Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbe na neposrednih volitvah Slovenskega nacionalnega sveta, ki so vsaka štiri leta.

SV. MAŠA OB DNEVU SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI SLOVENIJE

Kot narekuje naša tradicija, smo v Beogradu tudi letos praznovali sv. Štefana in dan samostojnosti in enotnosti Republike Slovenije. Njegova ekselenca, beograjski nadškof Stanislav Hočevar je imel 26. 12. 2017 v Višegradski ulici božično sveto mašo za Slovence. Maša se je zaključila s »Tiho nočjo« in skladbami Čajkovskega v izvedbi mlade harfistke Marije Zoroje. Skupaj smo se veselili rojstva odrešenika Jezusa Kristusa, posebej tudi samostojnosti naše domovine Slovenije, kateri smo posvetili srčne upe in želje. Slovesnost je potekala v znamenju hvaležnosti, radosti in tihe molitve.

Nada Mandić

Za vso pomoč se pristrčno zahvaljujemo:

Urdu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije

Nacionalnemu svetu slovenske narodne manjšine

»SLOŽNI MOZAIK SRBIJE«

Urad za človeške in manjšinske pravice Vlade Republike Srbije je ob Mednarodnem dnevu človeških pravic 10. decembra 2017 organiziral manifestacijo pod imenom »Složni mozaik Srbije«.

Dogodek je bil sestavljen iz prezentacije nacionalnih manjšin v za to namenjenih razstavnih prostorih in nastopov folklornih skupin. Prvič se je tega dogodka udeležil tudi Nacionalni svet slovenske narodne manjšine, in sicer z razstavno predstavitvijo svojih kulturnih dosežkov in pevsko-plesnim nastopom, ki so ga izvedli članice zbora Pojoča Družba iz Društva Sava, gospod Ivan Debeljak s harmoniko in plesni par folklorne skupine kulturnega društva Slovencev iz Kostolca.

Utrinke z dogodka si lahko pogledate na spletni strani Kancelarije za ljudska i manjinska prava: <http://ljudskaprava.gov.rs/sh/press/vesti/obeizen-medunarodni-dan-ljudskih-prava-pod-sloganom-slozni-mozaiik-srbije>.

Tanja Tomazin

OTVORITEV RAZSTAVE »Z VLAKOM PO SLOVENIJI« V BEOGRAJSKEM DRUŠTVU SLOVENCEV

V Beogradu, v galeriji Društva Sava je bila 28. junija odprta fotografska razstava, na kateri so bili obiskovalcem prikazani prelepi motivi s slovenskih železniških prog. Avtorja Josip Weber iz Pančeva in Blaž Kavčič iz Ljubljane sta otvoritev razstave »Z vlakom po Sloveniji« pripravila ob Dnevu državnosti Republike Slovenije, v organizaciji beograjskega društva Sava in društva Slovencev Logarska dolina iz Pančeva. Na razstavi je bilo prikazanih šestdeset fotografij s prog v Sloveniji, ki so bile posnete v obdobju med letoma 2010 in 2016.

Otvoritev so obiskali tudi ambasador Republike Slovenije v Srbiji Vladimir Gasparič, predstavnik Vlade Republike Slovenije Marjan Cukrov, direktor Medija centra »Železnica Srbije« Nenad Stanisavljević, predsednik Društva Sava in Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine Saša Verbič, predstavniki srbskih železnic in gostje iz Slovenije in slovenskih društev iz Srbije.

Foto: Blaž Kavčič

Izvedbo razstave so podprli slovenski Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji, medijski pokrovitelj pa je bil Medija center »Železnice Srbije« A. D.

Josip Weber

Železnika postaja Jesenice 15.07.2010. Foto: Josip Weber

UČIMO SE SLOVENSKO

**POLETNA ŠOLA
SLOVENŠČINE - BOHINJ
2017**

Slovensko ministrstvo za izobraževanje in Zavod Republike Slovenije za šolstvo sta v sodelovanju s Centrom šolskih in obšolskih dejavnosti tudi letos organizirala poletno šolo slovenščine za otroke slovenskega porekla, ki živijo v tujini. MIZŠ je šolo sofinanciralo.

To poletje je šola potekala v CŠOD Bohinj in udeležilo se je sedem otrok različne starosti, iz različnih krajev v Srbiji (Subotica, Novi Sad, Beograd, Niš).

Na pot so otroci krenili v soboto, 30. 07. 2017, v spremstvu Irinke Frol-Mirić, članice Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada. Učenci in njihovi starši so zelo hvaležni za sofinanciranje prevoza Nacionalnemu svetu Slovencev v Srbiji oz. predsedniku Saši Verbiću in donatorjem/sponzorjem: Slovenskemu poslovnemu klubu, NTS International in NECTAR d.o.o.

Potovanje do Bohinja je bilo zabavno. Majhna skupina je bila vesela in se je lepo zabavala in družila na poti do nastanitve v Bohinju.

V domu so učence pričakali čudovito okolje, lepe nove sobe in novi prijatelji iz 14-ih držav.

Učenci so dopoldne imeli pouk slovenščine, popoldne pa različne dejavnosti: lokostrelstvo, veslanje s kanuji, plavanje v jezeru, učili so se o preživetju v naravi, orientaciji, spoznavali so delo gorskih reševalcev in se učili, kako nuditi prvo pomoči, hodili so na pohode po Triglavskem narodnem parku, obiskali planinski muzej ... V soboto popoldne so

šli na rafting na Savi, v nedeljo so bili že na ekskurziji v Postojnski jami in v Ljubljani.

V poletni šoli je slovenščino med drugimi poučevala naša učiteljica Rut Zlobec, ki je poskrbela za naše otroke tudi izven pouka in jih pred odhodom v Srbijo razveselila s sendviči in čokoladicami.

Posebno smo hvaležni našemu sponzorju FRUCTALU, ki je vsem mladim udeležencem šole v Bohinju podaril sokove, s katerimi so se osvežili na ekskurziji, ostalo pa jih je dovolj tudi za pot nazaj v Srbijo. V petek, 11. 08. 2017, se je naša skupina po zaključni prireditvi in podelitvi potrdil utrujena, zaspana, a zelo zadovoljna vrnila v Beograd, kjer so učence pričakali starši.

Bilo je čudovito!

Irinka Frol - Mirić

**LONČARSKA
DELAVNICA V SLOVENIJI**

Nekega septembrskega ponedeljka sem izvedela zanimivo novico: Združenje Slovenska izseljenska matica in Lončarski atelje ter Slovenski etnografski muzej so objavili natečaj za keramično delavnico. Z nejevero, a z iskrico veselja sem poiskala podrobne informacije. »No, to je nekaj zame, to sem si želela od otroštva.« Spomnila sem se svojih pozabljenih sanj. »Prijavila se bom, lahko bi to bilo moje darilo za rojstni dan!«

Nisem veliko razmišljala, prijavila sem se. Po dveh tednih je prišlo moje rojstno dnevno darilo! Niti slutila nisem, kakšna lončarska pustolovščina me čaka ...

11. oktobra – razburjenje, delavnica se začne 12. oktobra ob 14.00, 15. oktobra pa se že vračam domov.

Z neizbežnimi solzami, kot vsakič, ko vstopim v Slovenijo, se spominjam letošnjega prihoda v Pišce, v moj drugi dom, k moji drugi družini. Ko nadaljujemo pot, se spomnim tudi spomladanskega odhoda v Šentvid, z mlajšo hčerko in našo Pojočo družbo.

Ljubljana. Hotel Park je od Etnografskega muzeja, kjer je atelje, oddaljen 5 minut. Kako je vse dobro organizirano, sem kasneje še bolj razumela, ko nisem imela željo zapustiti ateljeja, da ne bi prekinila dela. Sončno oktobrsko popoldne, kavica, gneča, prijetna utrujenost in prisrčni ljudje. Slutim, da je oseba prijetnega obraza, blagega nasmeha, ki s pogledom nekoga išče, gospa Jasmina Ilić Draković, glavna tajnica SIM-a. Vodi nas (mene in tri ženske, ki so prišle iz Splita in Pulja in so se že ukvarjale s keramiko) v atelje. Tam nas pričaka gospa Eva Peterson Lennasi, topla, prijazna in meni zelo blizu, kot da se od nekdaj pozna. Akademaska kiparka! Kakšna čast za vse nas!

Seveda ni izostala potica kot znak dobrodošlice in uporabne lepe keramične posode za pitje.

Nahajamo se na najlepšem mestu na svetu, v steklenem ateljeju, polnem svetlobe in jesenskega sonca. Imamo pogled na plato Etnografskega muzeja, ki diha z ritmom Ljubljane in njenih ljudi. Atelje je napolnjen s čvrsto, ampak nežno, pozitivno in sproščujočo energijo naše gospe Eve. Različni izdelki številnih študentov so spretno urejeni na policah do višine najmanj štirih metrov. Električni lončarski kolesi, dve peči, mize za glino, različna orodja in vse ostalo, kar je potrebno za delo z glino. Vse je urejeno, kljub mnogim stvarim in glini, ki sama po sebi pomeni nered.

Začnemo ... gospa Eva nam pripoveduje zgodbo o glini in hkrati kaže, kako se z njo dela: »Tako se mesi glino. Takšna je dobra in takšna ni ... potem jo pravilno postavite na lončarsko kolo, določite hitrost vrtenja ... zdaj natančno pogledajte, s katerim delom roke držim glino, kako dvignem glino do višine in kako jo spustim.« Kot valovi, gor, dol in spet in še enkrat. Vse se zdi tako preprosto in lahko v njenih rokah. Glina jo poslušaj, imam vtis, da vse to lahko naredi s prevezo čez oči.

In potem na sceno stopamo me, učenke. Prija mi glina pod rokami, poslušaj me in jaz prisluškujem njej. V trenutku lahko pobegnem. Potrebuje koncentracijo in

ljubezen samo zase. Čas teče, ne vem, kdaj je spolzel. Lepota ustvarjanja. Meditacija v gibanju ... Ne želim si na večerjo v hotel...

Drugi dan, tretji in četrti – vse moje

misli so osredotočene na to čarobno doživetje, motijo me odhodi na zasluženi obrok, čeprav potem uživam v skupini z novimi prijateljicami, med katerimi sem našla svoje mesto.

Naučila sem se osnovnih potez, spoznala bistvo glin, izdelala sem veliko skodelic, krožnikov in dekorativnih predmetov. Gospa Eva nas je podučila tudi o mnogih finesah. A vendar je toliko tega ostalo še nepoznano ...

Ni se mi lahko vrniti v Beograd. Vpijam zadnje kapljice slovenskega dežja. V mislih ponavljam gibe rok, potek izdelave. Postavi jo, zaobli, dvigni, spusti, pa spet okrog. Razširi jo, odstrani višek glin, zaobli, odstrani s lončarskega kolesa z nitjo, postavi izdelek, da se posuši. Če se poškoduje, kako ga popraviš? In tako naprej, vedno znova.

Moja keramična pustolovščina se je končala v upanju, da bom nekoč spet videla moje drage nove prijateljice. Pričakala me je moja družina, vesela, da sliši, kako je bilo. Tudi naš pes Altaj me je poslušal. Mislim, da je zelo dobro razumel, kako srečna in navdušena sem.

Sonja Dinić Medurić

PROGRAM ZA DODATNO IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH SLOVENCEV U TUJINI

Junij 2017 je bil nekoliko drugačen od junijskih mesecev, kakršnih smo vajeni v Društvu Slovencev Sava. Namreč, letos so odrasli člani Društva prvič imeli priložnost, da se srečajo s pojmom »mehke večšine«, in kar je še pomembnejše – da te večšine občutijo na lastni koži in jih tudi vadijo. Društvo Sava je, s podporo strokovnjakinje človeških virov in certificirane mojstrice »mehkih večšin«, gospe Aurene Dinić, svojim članom omogočilo udeležnost na izobraževalnem tečaju, ki je potekal vsak torek po zaključku dela in dnevnih obveznosti. V programu »Profesionalni razvoj 1« je bilo najprej pojasnjeno, kaj »mehke večšine« sploh so in kako jih razviti. Nekaterih najpomembnejših večšin se preprosto ne morete naučiti v razredu in preko izpitov – prav to so tako imenovane »mehke večšine«, na primer: komunikacija, vloga za zaposlitev, prilagodljivost, reševanje konfliktov, vodenje...

Z neformalnim izobraževanjem in nenehnim nadgrajevanjem znanj lahko hitro dvignete raven mehkih večšin, potrebna je le zadostna mera samokritičnosti, da prepoznate področja, kjer potrebujete dodatna usposabljanja. V izobraževalnem programu »Profesionalni razvoj 1« smo se začeli ukvarjati s profesionalno

komunikacijo na osnovni ravni. Potem smo nadaljevali s komunikacijo in se pogovarjali o najboljši praksi za pridobitev zaposlitve – o razgovorih. Pogovarjali smo se o nekaterih možnostih, ki predstavljajo sodobne načine ustvarjanja CV-ja. Vadili smo, igrali vloge delodajalca in prosilca, nakar smo se dotaknili konkretnih izkušenj udeležencev izobraževalnega programa.

Komentirali smo informacije, ki smo jih našli na najpomembnejšem spletnem portalu za zaposlitev: Mojedelo.si. Ta portal ponuja zelo relevantne karijerne nasvete in govori o pomembnosti »mehkih večšin« v 21. stoletju.

Najboljši karierni nasvet je, da se je v teh večšinah treba izobraževati, s ciljem lažje zaposlitve na trgu dela in kariernega napredovanja. Mehke večšine so tisto, kar stoji med vami in vašimi karijernimi cilji. Po koncu večurnega izobraževalnega programa so redni udeleženci prejeli potrdila o uspešno zaključenem izobraževanju. Trenerki in strokovnjakinji človeških virov gospe Aureni Dinić se najlepše zahvaljujemo in se veselimo prihodnjih srečanj ter priložnosti, da nadaljujemo z razvojem »mehkih večšin«!

Aurena Dinić

Otvoritev razstave Delavnice risanja in slikanja SLIKA IN ZNANJE 2016/2017

V Društvu Sava je bila 27. decembra 2017 odprta razstava slik z Delavnice risanja in slikanja »Slika in znanje« 2016/2017. To je že 4. sezona po vrsti, odkar Društvo Sava in gospod Saša Verbič podpirata ta projekt, v letu 2017 pa sta ga podprla tudi Ministrstvo kulture in informiranja Republike Srbije in Nacionalni svet slovenske narodne manjšine.

Razstava predstavlja rezultate dolgoletnega dela delavnice risanja in slikanja »Slika in znanje«. Vsi udeleženci – Nuša Gerden, Neva Milovanović, Ivana Popović, Teodora Gligorijević, Ana Trifković, Radmila Jeremić Ćurčin, Ida Obučina, Sanja Mančev, Radovan Sindik, Svetlana Lenasi, Mirjana Zečević Stojanović, Vesna Pećanac, Matej Bojanić Lenasi in Marina Obučina – so resni, delovni, nadarjeni ljudje, radovedni in odločni, ki v sebi gojijo željo po ustvarjanju, ki potrebuje njihovo razumevanje in uresničitev skozi likovne izzive. Delavnica spaja osebnosti iz različnih življenjskih obdobij (12–85 let) in različnih prepričanj, vendar je vsem skupno to, da se srečujemo zaradi kreativnega potenciala, ki želi biti odkrit, da se dar kreativnosti in nadarjenosti (kot naloga) izpolni. Ko pogledate razstavo in vse izdelke, boste videli, da s svojo notranjo raznolikostjo likovno-vizualnih odgovorov na sorodne ali iste teme vsebuje tisto najpomembnejše, kar smo uspeli skupaj ohraniti: lepoto, skladnost, svetlobo, plemenitost odnosov med osnovnimi liki elementov, kot odsev odnosov, ki jih negujemo ... in vse to – kot da je nastalo z lahkoto in brez naporov.

Leta 2017 smo natisnili do sedaj najobsežnejši katalog, ki je izšel ob otvoritvi razstave. Obsega 44 strani (54 barvnih in 43 črno-belih reprodukcij), skupaj z uvodnim besedilom Marije Vaude in Nikole Pilipovića. Izbor izdelkov in pripravo za tisk sta napravila avtorja delavnice, finančno pomoč za tisk pa je zagotovilo podjetje Farmaprom d.o.o., za kar je zaslužna Radmila Jeremić Ćurčin. Razstaveni prostor je premajhen, da bi razstavili vsa likovna dela, ki so nastala v 2016. in 2017. letu. Razstava predstavlja le skromno tretjino, tako da preostalo gradivo Delavnice čaka na drugo priložnost, kjer bi ga lahko predstavili v celoti.

Otvoritev razstave delavnice risanja in slikanja »Slika in znanje« se je udeležilo veliko število zainteresiranih članov Društva Sava, kot tudi številni in dragi gostje, prijatelji, sorodniki, sosedi in poslovni sodelavci sodelujočih. Po uradni otvoritvi si je publika ogledala PP predstavitev »Slika in znanje 4«, ki predstavlja še eno pričevanje o delavnici, njenem razvoju in dosežkih, nakar je sledilo druženje ob prigrizku in veselem klepetu.

Marija Vauda

ODPRTJE RAZSTAVE »ZGODBE IZ ZAPUŠČINE – SLOVENIJA IN NASLEDSTVO PO JUGOSLAVIJI« V BEOGRAJSKEM DRUŠTVU SAVA

V prostorih Društva Slovencev Sava v Beogradu je bila v oktobru odprta razstava »Zgodbe iz zapuščine – Slovenija in nasledstvo po Jugoslaviji«. V začetku meseca so jo otvorili namestnik veleposlanika Republike Slovenije v Beogradu, g. Roman Weixler, avtor razstave in direktor Arhiva Slovenije,

dediščine vseh držav naslednic, ki bo ostala v Arhivu Jugoslavije. Vse to bo seveda olajšala digitalizacija dediščine.

Razstava, ki jo je pripravil Arhiv Republike Slovenije v sodelovanju z RTV Slovenija in Diplomatskim arhivom Ministrstva za zunanje zadeve, je po Beogradu in Zagrebu nazadnje gostovala

g. Bojan Cvelfar, in predsednik Društva Sava, g. Saša Verbič. Ob otvoritvi so poudarili vrednost in pomen te dediščine za vse države, ki so nastale iz nekdanje skupne države, posebej za mlado državo, kot je Slovenija. Končni cilj je ohranjanje skupne

tudi na Dunaju, kjer je zaključila svoje potovanje, medtem ko je bila že pred tem predstavljena v Ljubljani, Sarajevu in Skopju.

Sanja Mandić

SLOKULT.INFO

Slokult.info, platforma za obveščanje in promocijo aktivnosti slovenskih kulturno-umetniških društev v Srbiji, predstavlja prostor za promocijo slovenske kulture in umetnosti prek delovanja

OŽIVEL SPLETNI PORTAL »SLOKULT.INFO«

društev Slovencev in slovenskih združenj v Srbiji. Portal je namenjen slovenski narodni manjšini v Srbiji in vsem ostalim zainteresiranim za kulturo in umetnost. Slokult.info ponuja možnost za promoviranje in pozivanje javnosti na vse dogodke, ki jih organizirajo slovenska

društva, in promocijo slovenskih umetnikov, ki delujejo in ustvarjajo v Srbiji. Dobrodošla vsa slovenska društva k sodelovanju – naj se dobra praksa daleč sliši.

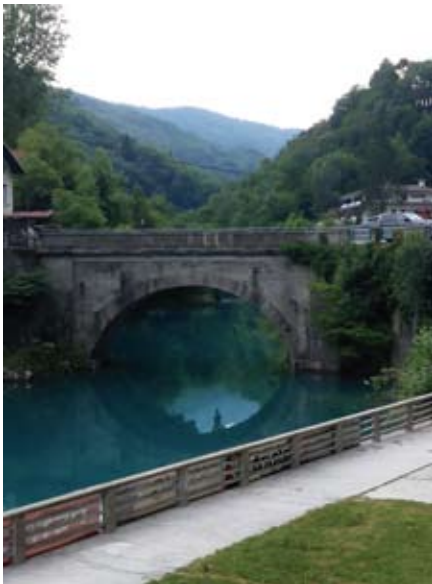
Portal »slokult.info« podpira Nacionalni svet slovenske narodne manjšine.

Vtisi z likovne delavnice na Mostu na Soči v Sloveniji

Naključno se je zgodilo, da smo se tri članice Društva Sava prijavele za sprejem v slikarsko kolonijo Most na Soči 2017, ki jo je organiziralo združenje Slovenska izseljenska matica. Naša mentorja z delavnice risanja in slikanja Marija Vauda in Nikola Pilipović sta predložila naše izdelke, in tako dopolnila ter podprla naše prijave. Prispelo je elektronsko sporočilo z imeni sprejetih slikarjev in slikar – od tedaj nič več ni bilo naključno.

Vesetje ... Gremo v Slovenijo, gremo, da se ukvarjamo s slikanjem in risanjem v naravnem okolju ... Most na Soči, primorsko mesto, rojstno mesto gospe Neve. Gospa Neva, Ida in jaz ... lepo. Od velikega števila prijavljenih je bilo izbranih le osem udeležencev. Naj se

počutim počaščeno? V vsakem primeru je to velika stvar. Preletela sem seznam sprejetih, jih na hitro poiskala na internetu – joj! Avtorji, ki že več desetletij plavajo v umetniških vodah. Potrdile smo udeležbo in se posvetile tehničnim pripravam na potovanje. Od agencije, do agencije ... zelena destinacija ni bila dostopna.

Navsezadnje smo rešile vprašanje prevoza, saj se v turističnih organizacijah nahaja tudi nekaj poslovnih ljudi, ki so organizirali linijo na relaciji Beograd–Most na Soči–Beograd. Četrtega junijskega jutra smo se odpravile proti Sloveniji, v ustvarjalno neznano.

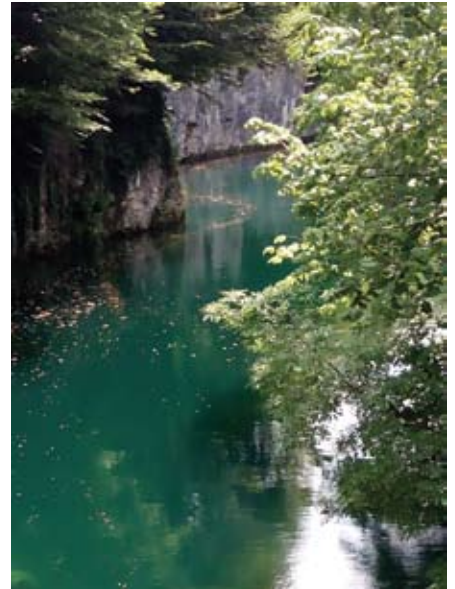
Potovanje je bilo prijetno, brez napetosti. Bile smo štiri, saj se nam je pridružila udeleženka iz Sremskih Karlovcev. Otvoritev kolonije in pozno kosilo ... besede dobrodošlice so bile prijazne, kosilo okusno...

Kolonija je uspela. V tem trenutku smo dale vse od sebe. Razstava govori, naša slikarska platna govorijo, govorijo fotografije...

Porajajo se vprašanja: Zakaj smo se znašle v vrtincu emocij? Kako je stati na polju, kjer si se kot otrok igral? Kaj občutiš, ko gledaš kamen, s katerega si skakal v reko in se tako naučil plavati? Kaj ti najprej pade na pamet, ko po sedemnajstih letih obišeš deželo, kjer počivajo tvoji predniki? Koliko ljubečega truda so gostitelji vložili, da se nam vsak dan zdi lep? Je mogoče pozabiti imena: Monika, Jasmina, Dea, Dare,

Miranda, Mirjana, Danica, Rado, Zoran, Dare, Vlasta, Irena, Albert? Kakšen navdih je gospa Dana in kako pomembna je njena vloga v prijetnem bivanju na Mostu na Soči? Vendarle bom odgovore shranila za neko drugo besedilo ...

Radmila Jeremić Ćurčin

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, o jeziku, z jezikom...

**Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,
dva jezika, o dveh jezikih, z dvema jezikoma**

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,

tri jezike, o treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotiček

Samostalnik (substantiv)

je besedna vrsta, ki poimenuje osebe, živali, rastline, predmete, pojme. Skupaj s samostalniškim zaimkom in posamostaljeno pridevniško besedo sodi med samostalniške besede.

Samostalniku lahko določimo spol (v slovenščini moški, ženski ali srednji: npr. *korak, lipa, mesto*), število (ednina, dvojina, množina), osebštevilo (prva, druga ali tretja), sklon (6), določnost (slovenski samostalniki so določni) ter naglasni tip.

Vrste samostalnikov:

1. Stvarno ime zaznamuje predmet, ki ga lahko zaznavamo s čutili:

- Lastno ime: Ana, Peter, Ljubljana
- Občno ime: moški, dojenček, kokoš
- Skupno ime: narod, ljudje, pohišstvo
- Snovno ime: voda, zlato, vino, železo

2. Pojemovno ime zaznamuje lastnost, dejavnost, stanje, misel, čustvo, pojem: smrt, čas, sreča

Skladenjske vloge

Samostalnik ima lahko v stavku naslednje skladenjske vloge:

- osebek (*Sosed se je odpeljal.*),
- predmet (*Pišem pesem.*),
- povedkovo določilo (*Moj stric je bil zdravnik.*),
- prislovno določilo (*Sestra pride v četrtek.*),

Samostalnik se lahko veže s prilastkom (*Danes je najdaljši dan v letu.*), ali pa ima sam vlogo prilastka (*Popil je vrč piva.*).

Edninski in množinski samostalniki

Edninski samostalniki imajo le edninsko obliko, dvojine in množine ni možno tvoriti. Mednje sodijo skupna, snovna in pojmovna imena, v kolikor so edninska (npr. *gospoda, železo, lepota*).

Množinski samostalnik je samostalnik, ki ima v množini tudi drugačen pomen (npr. *ribe* kot snovno ime, *metuljnice* kot ime za rastlinsko vrsto). Kadar pa ima samostalnik le množinsko obliko, gre za t. i. samomnožinski samostalnik (npr. *možgani, Vevče*, samomnožinska je tudi oblika *ljudje*).

Prevzeto z Wikipedie, proste enciklopedije (Toporišič J., Enciklopedija slovenskega jezika, Ljubljana 1992, in Slovenski pravopis, Ljubljana 2007).

Priredila: Danijela Stojnić

SLOVENSKE PESMI

Na oknu deva je slonela

Ljudska pesem

Voice

Na o - knu de - va je slo - ne - la ki ko - maj še - snaest let je
 št - la in šest je kit na gla - vi i - me - la na le - vo tri na de - sno dva

Po cesti pa negdo prihaja
 ki čisto s tujega je kraja,
 in šest mu brk pred nosom maja,
 na levo tri na desno dva.

Klobuk si doli z glave sname,
 pod oknom se ljubezen vname,
 in šest poljubčkov dečvi vzame
 na levo tri na desno dva.

Očetu se hudo zameri,
 ki živel je po stari meri.
 Fantiču šest klobuk odmeri
 na levo tri na desno dva.

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Bučke s smetano

Sestavine: 1 ½ do 2 kg bučk, 1 dl smetane, ½ dl olja, peteršilj, česen, 2-3 paradižniki, sol

Bučke olupimo (če so mlade, ni potrebno) in jih naribamo kot repo. Na olje denemo sesekljan česen, peteršilj, narezane paradižnike in bučke. Solimo in dušimo, da se sok posuši, nato pa zalijemo s smetano in postavimo na mizo.

Štajerski fižolov golaž

Sestavine: 1 ½ kg fižola, 10 dag masti, 40 dag čebule, 2 dag česna, 30 dag prekajene in 20 dag sveže svinjine, 2 dag paprike, 2 lovorova lista, 1 koren korenja, sol, 5 dag paradižnikove mezge
 Namočen fižol pristavimo v malo slane vode. Medtem ko se kuha, prepražimo na masti čebulo, dodamo sesekljan česen, narezano

meso, papriko, lovorova lista in nastrgano korenje. Dušimo, nato primešamo mehkeemu fižolu, solimo in skupaj prevremo. Nazadnje dodamo paradižnikovo mezgo.

Kolač iz koruzne moke

Sestavine: 6 rumenjakov, 6 beljakov, 24 dag sladkorja, 2 dl mleka, 28 dag koruzne moke, ½ dl ruma, 1 zavitek pecilnega praška, 1 limona

Rumenjake s sladkorjem, naribano limonino lupinico in limonino sok 15 minut mešamo. Ko narastejo, dodamo sneg iz beljakov, mleko, rum, koruzno moko in pecilni prašek, rahlo zmešamo in stresemo v dobro namaščen tortni model. Pečemo v srednje vroči pečici dobre ½ ure. Ohlajeno prerežemo na pol, namažemo z marmelado in posujemo s sladkorjem. Narežemo kot torto.

Danijela Stojnič

OTROŠKI KOTIČEK

S PRIJATELJI DO ZNANJA IN (S)POZNAVANJA

32 učencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture v Srbiji je od 15. do 20. 6. 2017 gostovalo pri vrstnikih v Idriji in Novi Gorici.

Udeležba pri pouku v OŠ Idrija in OŠ F. Erjavca v Novi Gorici ter na gimnaziji je učencem omogočila bogatenje besedišča in pozitivno vrednotenje slovenskega jezika, spoznavanje slovenskega šolskega sistema ter druženje z vrstniki. Bivanje pri družini gostiteljici je učencem dalo vpogled v način življenja v Sloveniji, spoznavanje kulture in slovenskih navad. Popoldanske aktivnosti so vključevale ogled znamenitosti v kraju in okolici: čipkarski festival, Antonijev rov, idrijski muzej, bolnica Franja, Divje jezero ... Kostanjevica s cerkvijo, z nasadom vrtnic, knjižnica, grobnica, Trg Evrope, Bevkov trg ... Obiskali so pesnico in pripovedovalko Anjo Štefan, ki

je učencem predstavila in podarila svoje knjige, jim pokazala originale ilustracij in jim povedala slovensko ljudsko pravljico. Na poti nazaj so se na kratko ustavili še v Ljubljani in si ogledali Plečnikove Križanke, NUK, središče mesta s Prešernovim spomenikom, Julijino hišo, Tromostovje.

O vtisih o gostovanju so nastali kratki otroški zapisi, ki iskreno in igrivo pričajo o dobrem počutju v Idriji in Novi Gorici. Med udeleženci so se spletele nežne vezi. Koliko se bodo okrepile, bo pokazal čas. A naš cilj je bil dosežen. Tudi z vašo pomočjo. Zato se zahvaljujemo za finančno podporo Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport R Slovenije, staršem gostiteljem in vodstvom šol, Anji Štefan ter krajema Idrija in Nova Gorica.

Tatjana Bukvič

V okviru projekta Dnevi slovenske kulturne tradicije so bile v Društvu Sava pri dopolnilnem pouku slovenščine za člane organizirane različne delavnice.

MIKLAVŽEVANJE V DRUŠTVU SAVA

MIKALVŽEVA PESEM

*V davnih, davnih časih,
v deželi daleč stran
je poln svetosti škof živel,
kot svet Miklavž poznan.*

*Vsi stari in vsi mladi
so ga imeli radi.
Še danes se z neba spusti,
otroke pridne obdari.*

(<http://www.publishwall.si/tamara.kranjec-laganin/post/113411/nekaj-miklavzevih>)

V nedeljo, 10. 12. 2017, je otroke razveselil prihod sv. Miklavža. Prostori društva so bili polni ljudi in pričakovanj. Osvetljevalo jih je praznično okrašeno božično drevo, pod katerim so otroke že čakala sladka darila.

Decembrski prazniki, še najbolj pa prihod prvega od svetih mož, so prazniki, ki se na slovenskem pojavljajo v različnih

obredjih še pred prihodom krščanstva in so tesno povezani z vero, kulturo in tradicijo. Gospod nadškof Stanislav Hočevar je starše in otroke v nagovoru spomnil, kakšen simbolni pomen ima za današnji čas sv. Miklavž. Poudaril je, da je bil Miklavž dobitnik, in da moramo po njegovem zgledu tudi mi nesebično darovati ter na ta način drug drugega razveseljevati.

Učenci dopolnilnega pouka slovenskega jezika so za to priložnost pripravili kratek program. Za nastop so jih pripravili igralec Nebojša Raka, zborovodkinja Višnja Dimitrijević in učiteljica Tatjana Bukvič. Odigrali so štiri igrice o živalih in zapeli dve pesmici. S pesmijo so otroci priklicali svetega moža. Prišel je v spremstvu angela, ki je prinašal praznično pecivo – ptičke (te je spekla gospa Nuša Gerden). Najprej je otroke pohvalil, češ da so bili pridni in dobri. Potem jim je dovolil, da

ga pocukajo za brado. Mlajši so se ga dotikali zvedavo, saj so ga nekateri videli prvič. Malo večjim je bil že stari znanec. Vsi pa so nestrpno čakali na darila.

Po obdarovanju je moral sv. Miklavž na pot. Poslovil se je z obljubo, da naslednje leto spet pride.

Zapisa Tatjana Bukvič

GLEDALIŠKA DELAVNICA

26. 11. in 10. 12. 2017 sta bili v prostorih društva izvedeni delavnici igre. Mlajši učenci so se pod vodstvom gledališkega igralca Nebojše Raka naučili odigrati štiri basni, srednješolci in študenti pa so vadili retorične figure ob branju in spoznavanju

ene sodobne in ene klasične slovenske pesmi. Vsi so bili navdušeni nad delavnicama. Mlajši so svojo igro predstavili tudi na prireditvi ob sv. Miklavžu.

Tatjana Bukvič

KUHARSKA DELAVNICA – PARKELJ

V nedeljo, 3. 12. 2017, je v Društvu Slovencev Sava ponovno dišalo. Učenci dopolnilnega pouka so pekli sedaj že tradicionalno slovensko praznično pecivo.

Parkelj je mitološko bitje, podoben hudiču ali demonu, ki spremlja svetega Miklavža. Ljudska navada je, da okoli

Miklavževega (5. december) Miklavž deli otrokom dobrote, parkelj pa jih straši in zganja hrup z verigami. Čeprav se izgled parklja od države do države nekoliko razlikuje, ima povsod podobne glavne značilnosti. Ima kosmato telo, pokrito s črnimi ali rjavimi dlakami, ki ga dopolnjuje dolg, prav tako dlakav rep. Na nogah ima preklana kopita ali parklje, v nekaterih kulturah tudi kremplje. Glavo mu krasijo rogovi. Iz ust se mu vije dolg, rdeč, včasih tudi preklan jezik. V nekaterih kulturah ima tudi dolge ostre zobe, podobne vampirskim.

V prazničnem času okoli Miklavževega je priljubljen posladek tudi pecivo v obliki parklja (<https://sl.wikipedia.org/wiki/Parkelj>).

Otroci so ga oblikovali po svoji domišljiji. Katere sestavine za pripravo testa potrebujemo, kako se umesi ter pripravi za modeliranje, je otrokom povedala in pokazala gospa Marija Prodanović. Nastalo je nekaj lepih, predvsem pa okusnih in sladkih pekarskih izdelkov.

Tatjana Bukvič

POJOČA DRUŽBA

NASTOP POJOČE DRUŽBE V ŠENTVIDU PRI STIČNI NA 48. TABORU SLOVENSkih PEVSKIH ZBOROV

Pojoča družba se je za nastop pripravljala vse od novembra lani. Sklop not z naslovom »Veselje je pri nas!« je na seminarju v oktobru prevzela naša tedanja zborovodkinja Višnja Stašević. Poleg tega smo za sobotni samostojni nastop izbrale tri pesmi, in sicer dve slovenski: »Lipa« (Miroslav Vilhar – Jože Leskovar) in »Veseli pastir« (Simon Gregorčič); ter srbsko staromeščansko »Nate mislim«.

S temi tremi pesmimi smo uspešno nastopile v soboto, 17. 6. 2017, v šoli »Ferdo Vesel« v Šentvidu pri Stični. Na sporedu smo bile takoj za nastopom domačega ženskega in moškega zbora Vidovo. Za nami so nastopili še drugi pevski zbori iz tujine, in sicer Gornji Senik z Madžarske, Triglav iz Banjaluke, Slovenčice iz Tuzle, Planika iz Zrenjanina, Slovenski dom iz Zagreba, Triglav iz Splita, Barški oktet iz Barda, Bazovica iz Reke. Naš nastop je amatersko posnel Jože Brenčič, Eva Simić pa ga je prenesla na portal YouTube (<https://youtu.be/paafmLScl0Q>).

V nedeljo, 18. 6. 2017, smo se najprej udeležile prve in generalne probe, skupaj s 100 slovenskimi in tujimi zbori, pod vodstvom dirigenta Igorja Švare. Na šolskem stadionu smo se po ustreznih glasovih razporedile med druge pevce. Po končani generalni probi smo v povorki skozi Šentvid prikorakale nazaj na mesto nastopa. Izgledalo je veličastno. Spremljala nas je godba slovenske policije. Vmes so bile tudi točke, v katerih so nastopali domači otroci in folklorna skupina Vidovo v narodnih nošah. Prireditelj je prenašal prvi program RTV Slovenija. Kdor želi, si jo lahko ogleda na: <http://4d.rtvsllo.si/arhiv/tabor-slovenskih-pevskih-zborov/174477718>.

POJOČA DRUŽBA V NOVEM SADU

V letošnjem letu je potekal še en koncert slovenskih pesmi v Novem Sadu. To je bil nekakšen izziv za naš zbor, v katerem je zelo malo žensk, mlajših od 60 let.

Sodelovala sta dva zbora iz Slovenije: Mešani zbor IVAN CANKAR z Vrhnike in Mešani pevski zbor COMINUM iz Komna. Med srbskimi so že tradicionalno sodelovali Komorni zbor DS TRIGLAV iz Subotice, Mešani zbor DS PLANIKA iz

Zrenjanina in domačini, mešani zbor DS Kredarica iz Novega Sada.

Naša pojoča družba, prepoznavna ne le po povprečnem številu let, pač pa predvsem po pogumu, drznosti in veselju do druženja, se je podala na eno od svojih številnih poti ... Pojemo že 10 let, z željo po vrnitvi naših src in misli v kraje, iz katerih po poreklu prihajamo. Po stiku z domovino, ki ji dolgujemo svoje prve korake, šolanje, prve pesmi, prvo prepovedano poljubljanje, kjer so nas vzgajali strogo in kjer smo razpirale skrite fantazije in krila.

Vztrajnost je danes nagrajena. Vabljeni smo, da obiščemo Slovenijo, Avstrijo, Italijo. Za vsa ta potovanja smo pripravljene, čeprav nas v visokih letih boli vse, kar lahko boli. V duši in telesu. Vsaka s svojo življenjsko potjo, včasih provokativne, včasih muhaste, prihajamo trikrat na teden v svojo drugo družino, med žene, ki jih odlično razumemo. Ko se začne pesem, te čudovite duše in srca začnejo vibrirati v harmoniji. »Medtem ko ste bile na odru, je bila nad vami krona,« je povedal nekdo med povabljenimi.

Za nas je nova, mlada dirigentka Višnja Dimitrijević pripravila odlični izbor pesmi, ki gredo hitro in lahko v ušesa: »Žari za našo vasjo« (R. Meister) in »En hribček bom kupil« (ljudska). V čudovitem okolju v sinagogi je naša pojoča družina iz Društva Sava zasijala in prejela aplavz po zadnji odpeti pesmi. Čudovito je bilo, ko smo vsi skupaj zapeli pesem »Slovenija, od kod lepote tvoje«.

Po nastopu so se vsi zbori družili v organizaciji naših dragih in gostoljubnih domačinov in seveda naše predane Rut Zlobec.

Lepo je videti nasmeh in občudovanje na obrazih drugih mladih pevcev, ko opazujejo nasmeh, igro, veselje do življenja naših žensk. Lepo je biti z njimi in se veseliti. Veselje se po vrnitvi v avtobus nadaljuje. Spet pesem, zvonci, šale ...

Na koncu nas premaga utrujenost ... nekatere zaspijo. Škoda le, da se morajo nekatere domov vrniti z nočnim prevozom, saj ni prevoznika, ki bi organizirano prevažal na domači naslov.

Bravo za vsa naša »dekleta«, še vedno ste v mojem srcu! Želim nam veliko širokih cest, zdravja za potovanje in dobrih sponzorjev, ki bi nas podprli!

Sonja Dinić Medurić

POJOČA DRUŽBA V SUBOTICI

POJOČA DRUŽBA že deveto leto zaporedoma poje na tradicionalnem koncertu slovenskih pevskih zborov v Subotici. Tudi letos je na povabilo Društvo Slovencev Triglav iz Subotice na tej prireditvi nastopila s slovenskim narodnimi pesmimi: »Veseli pastir«, »Lipa« in »Kje so tiste stezice«.

V prelepi dvorani Mestne hiše v Subotici, okrašeni z bogatimi ornamentami in rezbarijami iz časov Avstro-ogrške monarhije, se je po pozdravnem nagovoru predsednika domačega društva, g. Igorja Raceta, začel koncert s predstavitvijo mešanega pevskega zbora DS Triglav iz Subotice. Takoj za njimi je nastopil gostujoči mešani pevski zbor z Madžarske.

Našo Pojočo družbo in novo zborovodkinjo, gospo Višnjo Dimitrijević je uvodoma predstavila g. Nuša Gerden.

Zborovodkinja nas je za nastop uspela uspešno pripraviti, čeprav je bilo za to na razpolago zelo malo časa. Poseben čar nastopu je dala njena glasbena spremljava. Sledila je nagrada ganjenih poslušalcev, ki so nas pospremili z bogatim aplavzom.

Pod vodstvom Marinela Daniele Avram je močno zazvenela priljubljena pesem »Triglav moj dom«. Zanimive in lepo izvedene so bile tudi ostale pesmi, ki so bile prav tako lepo nagrajene z aplavzom.

Koncert je zaključil najštevilčnejši in najstarejši mešani pevski zbor DS Kredarica iz Novega Sada, z glasbeno spremljavo pod vodstvom mlade zborovodkinje, gospe Dunje Huzjan, s še nekaterimi lepimi slovenskimi pesmimi.

Po končanem programu smo bili vsi udeleženci povabljeni na večerjo v Ergelo na Kelebiji. Bilo nas je okrog sto. Člani DS Triglav iz Subotice, s predsednikom g. Igorjem Racetom na čelu, so bili izvrstni gostitelji, tako da smo bili vsi zadovoljni. Druženje ob petju slovenskih pesmi in v medsebojnem pogovoru je bilo zelo prijetno.

V Beograd smo srečno prispele naslednjega dne ob zgodnji nočni uri, ko ni bilo več možnosti prevoza z mestnim prometom, kar je nekoliko zagrenilo zgoraj opisano lepoto dogodka.

Ivana Miljković
 Pavla Milovanović

LIKOVNA KOLONIJA V TUZLI

Povabljena sem bila k sodelovanju v ČETRTI LIKOVNI KOLONIJI z naslovom SLOVENCİ V TUZLI 2017, ki sta jo od 14. 8. do 19. 8. 2017 organizirala Zveza slovenskih društev v BIH in Združenje meščanov slovenskega porekla v Tuzli.

Lepo mesto in gostoljubni domačini slovenskega porekla so nas pristrčno sprejeli. Zbralo se je 17 umetnikov slovenskega porekla iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Slovenije, Kanade in Srbije. Ustvarjali smo v posebnem ambientu Hiše plamena miru v Tuzli.

Šest dni je minilo v delu in druženju. Mesto je s svojo lepoto in zgodovino osvajalo naša srca. Zdela se mi je, da ima vsaka zgradba svojo zgodbo, vsak kamen, stopnica skriva neko stoletno skrivnost. Dnevi so bili prekratki, kot da jim je manjkala kakšna ura. A morali smo opraviti naloženo delo, morali smo umiriti navdušenje in del lepote, ki nas je obkrožala, prenesti na platna. Uspeli smo.

Zaključek kolonije je predstavljala

pripravi razstave slik, ki jo je slavnostno odprl župan Tuzle g. Jasmin Imamović. Slikarji so bili kot vedno zelo prijetni. Na koloniji se je vsak lahko naučil veliko novega.

V sklopu kolonije je bila organizirana tudi delavnica za otroke, na kateri so sodelovali učenci osnovnih šol iz Tuzle. Zadnja dva dni so se pridružili odraslim slikarjem ter skupaj z njimi slikali, se od njih učili ter izmenjevali izkušnje ter ideje za svoje delo.

Besede zahvale namenjam organizatorjem in gostiteljem. Ponovno hvala predsednici združenja Dragici Tesić, mentorici Borki Jočić in Vlatku Zimmeru, ki pozna prav vsak kotiček lepe Tuzle. Hvala Meladi, ki je ob svojih akvarelih vedno imela nasmeh na licih, toplo besedo za goste in odlično mesto za pitje kave. Brez njih naše bivanje in ustvarjanje ne bi bilo tako kakovostno.

Zapisała Radmila Jeremić Ćurčin
 Prevedla: Tatjana Bukvić

PROMOCIJA KNJIGE »TRPLJENJE SLOVENCEV V NIŠU MED DRUGO SVETOVNO VOJNO (1941–1944)«

V prostorih Društva Sava je 16. 12. 2017 potekala predstavitev knjige »Trpljenje Slovencev v Nišu med drugo svetovno vojno (1941–1944)« avtorice Ivane Gruden Milentijević, zgodovinarke iz Niša.

Predstavitev knjige je v imenu založnika vodila gospa Olivera Sašek. Dogodek je s svojo prisotnostjo in aktivno udeležbo oplemenitil filmski režiser slovenskega rodu Želimir Žilnik Petrović, ki je svojo življenjsko pot začel v niškem taborišču leta 1942. Prisotni so imeli enkratno priložnost, da slišijo zelo emotivno zgodovinsko zgodbo enega od redkih preživelih iz tega zloglasnega taborišča. Založnika monografije sta SKS France Prešeren iz Niša in Narodni muzej Niš, finančno pa sta jo podprla Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence po svetu in Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji. Promocije so se udeležili mnogi člani in prijatelji Društva Sava.

Saša Verbič

»GOSTOLJUBNE PIŠECE« - UTRINKI PROJEKTA »MOJA HIŠA JE TVOJ DOM«

Ker so bili moji starši kot udeleženci projekta »Moja hiša je tvoj dom« Društva Pleteršnikova domačija v Pišecah leta 2015 navdušeni in prijetno presenečeni nad krajem in krasno organiziranim bivanjem, sem se tudi jaz odločila za udeležbo v projektu leta 2017. Tako smo šli skupaj, družina Mandić Petrić, moji starši Nada in Zoran, moja dvoletna hčerka in jaz v osmem mesecu nosečnosti.

Vse je bilo, kot so mi povedali. Pišece, tako majhna vas, skrivajo veliko zanimivih in čudovitih stvari. Mene so, kot mlado mamo z ene in kot diplomirano filologinjo, profesorico z druge strani, najbolj presenetile naslednje zadeve.

Kot prvo, prekrasna narava, ki jo imajo Pišece in cela občina Brežice, potem prečudovit občutek, da bivate v hiši, kjer je nekoč ustvarjala tako pomembna oseba slovenske književnosti, v zidnici, ki stoji med vinogradi in gozdovi, na vrhu hriba, s čudovitim razgledom na okolico. Zelo zanimivo mi je bilo, da sem slišala in videla veliko o Maksu Pleteršniku ter njegovem

življenju in delu, o pomenu, ki ga ima za slovenski jezik njegov Slovensko-nemški slovar, na osnovi katerega je bil napisan prvi slovenski pravopis. Posebej tudi to, kako je to vse ohranjeno in razstavljeno v njegovi rojstni hiši, ki je preoblikovana v muzej.

Razen v čudoviti naravi tistega mesta, je moja hčerka posebej uživala v obisku vrtca in osnovne šole Maks Pleteršnik v Pišecah. Več kot presenečena sem bila nad izgledom te ustanove in nad dejstvom, da ima neka tako majhna vas tako lepo in moderno urejeno šolo. V dvorišču vrtca je moja Teodora uživala v igri s otroki iz vrtca. Ravnateljica Nuška Ogorevc in vzgojiteljica predšolskih otrok Ana Žalac sta bili odlični gostiteljici, ki sta nas popeljali skoz prostore prekrasno urejene ustanove. Predsednik Društva Pleteršnikova domačija gospod Martin Dušič nam je priredil pogostitev in zakusko ter se izkazal kot dober gostitelj tekom celega bivanja v Pišecah, ogleda vasi, muzeja ter velbane kleti z vinogradniškim muzejem. Nič manjša zahvala ne gre učiteljici Rut Zlobec, krasni osebi, ki nas je s svojimi možem Ljubom prisrčno sprejela v Brežicah ter nam pokazala znamenitosti tega mirnega in zelo lepega mesta. Gospa Ančka Iljaž nas je gostila v svoji hiši, kjer se moji starši počutijo čisto domače.

Hvaležni smo vsem, ki so nam priredili in omogočili prijetno, bogato in dobro organizirano bivanje. Prav zares, bogata izkušnja in razširjeno poznavanje tega dela vzhodne Slovenije, pomembnosti Maksa Pleteršnika, zanimiva izkušnja bivanja v hiši, kjer je ustvaril svoje najlepše stihe, krasni ljudje, dobra organizacija ... Spet bi radi prišli, s seboj nosimo dobre vtise in spomine ter priporočamo vsem, da se udeležijo tega projekta.

Zapisala: Ivana Mandić

PLES IN DRUŽENJE V DRUŠTVU SLOVENCEV SAVA

Veliko je lepih in koristnih aktivnosti, ki so organizirane v Društvu Sava in jih obiskuje veliko število ljudi. Izpostavila bi ure plesa, ki jih obiskujem že tri leta. Šola plesa poteka šesto leto, in sicer imamo tečaj vsak torek od 19.30 do 22.00. Ne gre le za ure plesa, saj se v tem času tudi družimo ob kavici in prigrizkih. Inštruktor Andrija Jovanović se iz tedna v teden trudi, da bi nam prenesel čim več svojega znanja. Uro začnemo z ogrevanjem, potem vadimo osnovne korake za začetnike, tisti, ki jih že obvladajo, pa vadijo plesne figure in koreografijo. Plešemo tango, milongo,

čučača, rumbo, dunajski in angleški valček, sirtaki, salso...

Prostor kar poka od glasbe, udarjanja korakov in smeha. A napor, ki ga vsak posameznik vложи, prispeva k spoznavanju in občutenju osebe, s katero pleše. Včasih se mi celo zdi, da mi ples pomaga pri komunikaciji in boljšem razumevanju drugih ljudi. Tu sem spoznala veliko dobrih prijateljev, s katerimi se družim tudi v prostem času. Vabim vas, da se nam pridružite. Lepo je in zabavno.

Ivana Doljak

LJUBIM VELIKA MESTA, SAJ SE V NJIH VEDNO NEKAJ DOGAJA, MESTO ŽIVI

Moja dolgoletna želja je bila, da obiščem Beograd. Lani v decembru se mi je ta želja uresničila. V Beograd sem prispela zgodaj zjutraj z avtobusom. Tam sta me pričakali teta in sestrična. Zelo sem ju bila vesela, saj se dolgo nismo videle. Prvi dan sem skoraj cel prespala, saj sem bila od poti še utrujena. Naja je šla tisto popoldan delat, zato sva s teto ostali sami. Šli sva do Save, da sem videla, kje so splavi. Sprehodili sva se tudi do tržnice, vendar je bila žal že zaprta. Po dolgem sprehodu sem bila že lačna, zato sva se vrnili domov. Doma smo se vse tri najedle ter se počasi odpravile v mesto. Odšle smo v gledališče, kjer smo si ogledale predstavo Chicago. Bila sem zelo navdušena!

Po tem sva se z Najo odpravili še malo ven. Odšli sva na zabavo njene najboljše prijateljice. Naslednji dan je bil bolj

družinski, vendar sem se ga najbolj veselila. Zvečer sva se spet odpravili v mesto, ki je prelepo. Ljubim velika mesta, saj se v njih vedno nekaj dogaja, mesto živi. Sprehodile sva se po ulici Knez Mihajlov, bilo je zelo lepo okrašeno. Na koncu sva se usedli v kavarno na »kuhančka«. Tretji, četrti in peti dan sva večinoma preživeli v mestu po kavarnah in po dobrih restavracijah. Moram povedati, da boljših čevapčičev še nisem jedla. Obiskali sva tudi dva nakupovalna centra. Po napornem sprehajanju po trgovinah sva šli na tortico v Dolce kavarno. Bilo je odlično! Ne samo tortica, tudi počutje v kavarni je bilo prijetno. Ne rečejo zaman, da so ljudje v Beogradu prijazni, velikodušni in dobrosrčni. Dali bi ti vse in še več. Zagotovo bom to mesto še obiskala, saj sem neizmerno uživala.

Melanie Žliča

MARTINOVANJE V DRUŠTVU SAVA

Kot že toliko let poprej, smo tudi letos praznovali sv. Martina, in to tako, »kot se zagre«. Zbralo se nas je zares veliko. Naše dobre žene, mame in babice so pripravile pregrehe vredno kislo zelje s klobasami, seveda v kozarcih ni manjkalo zlahtne kapljice, da so bili obrazi še bolj nasmejani in lica zardela, pa so poskrbeli veseljaški harmonikaš Ivan Debeljak in Pojoča družba. S svojim obiskom sta nas posebej počastila tudi ambasador R. Slovenije v Srbiji, g. Vladimir Gasparič, in njegov namestnik, g. Roman Weixler.

Pelo se je, klepetalo, jedlo, pilo in prešerno veselilo. Če nas je sv. Martin le slišal, bo letošnja vinska letina zagotovo bogata in sladka.

Tanja Tomazin

MOJI SPOMINI – Saša Verbič

Čeprav se tega ne spomnim, vem, da sem rojen 6. marca 1948 leta v Beogradu. Moja starša sta se srečala v Kragujevcu v času druge svetovne vojne, oba v partizanskih uniformah. On Slovenec, ona Srbkinja. Leta 1946 sta se ponovno srečala v Beogradu in takrat sklenila, da je to dokončno. Oče je delal v Vojnem elektro inštitutu, mama pa na Medicinski fakulteti v Beogradu. Moje slovenske korenine segajo prek Maribora do Postojne, od koder izvira naša družina. Tudi tu so se vojne vpletle v usodo družine. Namreč, dedek in babica sta bila iz Postojne, pa tudi moj oče je bil rojen tam. Ko so Italijani okupirali ta del Slovenije, se je naša družina preselila v Maribor, v tedanji Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tu so začeli novo življenje in tu je odrasel moj

oče. Ko so leta 1941 prišli Nemci, je bila družina spet pregnana, tokrat iz Maribora v Banja Luko. Po vojni sta se stara starša vrnila v Maribor, moj oče pa je svojo družino ustvaril v Beogradu.

Kot vsi otroci sem tudi jaz počitnice preživel pri dedku in babici v Sloveniji. Moji spomini na to obdobje so res lepi in segajo v najmlajša otroška leta. Slovenščine sem se naučil kar hitro, v igri z otroki iz sosesčine. Dedek in babica sta živela v stanovanjskem bloku na obrobju Maribora, kjer je bilo veliko družin z otroki. Tik ob bloku je bil športni teren, ki smo ga imenovali Telovadišče. Tam smo otroci preživljali cele dni. V bližini sta bila tudi Betnavski gozd in podnožje Pohorja, kamor smo hodili nabirat borovnice in jagode. Stari oče je imel vrt, na katerem sem prav tako preživel veliko časa. Tudi pozneje sem z veseljem hodil v Maribor, tako poleti kot pozimi. Poleti smo hodili na Pohorje ali na kopanje na Mariborski otok, pozimi pa na smučanje.

V Beogradu sem zaključil osnovno in srednjo tehnično kemijsko šolo. V srednji šoli sem se začel ukvarjati s športom, veslanjem, kar je imelo velik vpliv na moje nadaljnje življenje. V veslaškem klubu Partizan sem začel svojo športno kariero, v kateri sem dosegel naslova prvaka Srbije in Jugoslavije. Veslanje je ostalo v mojem življenju tudi po končanem tekmovalnem obdobju, ki je trajalo 10 let. Z veslanjem sem se ukvarjal tudi v Ljubljani, kjer sem nadaljeval šolanje na Fakulteti za splošno kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani. Bil sem v veslaškem klubu »Savica«, sedanja »Ljubljana«, in sicer v dvojni vlogi tekmovalca in trenerja. Po opravljenem

študiju sem začel delati v kemijskem laboratoriju podjetja »Slovenija vino«. Leta 1974 sem se vrnil v Beograd, kjer sem dobil službo v kemijskem laboratoriju Zveznega ministrstva za notranje zadeve.

Moji stiki s Slovenijo so se nadaljevali, ker sem vsako poletje peljal svojo družino v Maribor na obisk k stari mami in sorodnikom. Bled je bil tudi moja vsakoletna destinacija, kamor sem hodil od svojega 16. leta na veslaška tekmovanja. V tem športu sem kot mednarodni sodnik ostal do današnjega dne in se v tej vlogi udeležil mnogih svetovnih, evropskih in balkanskih šampionatov ter mednarodnih regat. Prav tako sem se ukvarjal z organizacijo velikih mednarodnih veslaških tekmovanj v Beogradu. Krona moje športne kariere je seveda udeležba na Olimpijskih igrah v Londonu leta 2012.

Leta 2006 sem izvedel za Društvo Slovencev Sava v Beogradu in se s hčerko ter sinom nemudoma včlanil vanj. Pet let pozneje sem bil izbran za predsednika Društva Sava, isto dolžnost v drugem mandatu opravljam tudi danes. Od leta 2014 opravljam tudi dolžnost predsednika Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji.

S Slovenijo me še danes povezujejo vsakoletna srečanja absolventske generacije 1972, ki jih organiziramo na zadnji junijski vikend, vsakič na nekem od mest, kjer so moji kolegi ustvarili svojo profesionalno kariero. Prav tako se v poletnih mesecih vsako leto zbere širši krog naše družine – na teh srečanjih se poleg domačinov iz Postojne zberemo tudi sorodniki iz drugih krajev Slovenije, iz Italije in Srbije.

Poziv članom Društva Sava za sodelovanje na razstavi »Sentiment«

V okviru Društva Sava pripravljamo razstavo, ki bo predstavila materialno – sentimentalno kulturno dediščino članov društva Slovencev v Beogradu. Na razstavi bodo prikazani predmeti, ki jih imate doma in ste jih kot posameznik ali družina podedovali (dokumenti, družinske fotografije, fotografije domačega kraja, razglednice, izrezki iz časopisov, brošure, ročno narejeni izdelki, predmeti, ki so vam dragi, filmski in video material, originali ali reprodukcije slik slovenskih umetnikov, spominske knjige, dnevniki, kosi oblačil...) ter izhajajo iz Slovenije oziroma so del vaših spominov ali kako drugače povezani z matično domovino.

S tem opusom, to je zbirko spominov, ki so povezani z vam dragimi predmeti, bi na ustrezen muzeološki način predstavili vsakodnevno družinsko in profesionalno življenje vas in vaših najbližjih ter vaše čustveno potovanje skozi osebno in družinsko zgodovino. Člani Odbora za kulturo Društva Sava in Odbora za kulturo Nacionalnega sveta bodo predmete - eksponate, ki jih bodo člani Društva Sava predlagali, dokončno izbrali ter uvrstili na razstavo. Razstava bo pripravljena v skladu s sodobno razstavljalno prakso, kjer se bo na sodoben, interaktiven in kreativen način predstavil material, kjer je vsak predmet prikazan kot »objekt – znamenje« (v smislu beseda in predmet) in obravnavan kot muzejski eksponat.

Če ste lastnik katerega koli od navedenih predmetov in če bi ga začasno odstopili za namene razstave, vas prosimo, da o tem obvestite Odbor za kulturo Društva Sava (sava-si@eunet.rs).

NA PLANINCAH...

KAMNIŠKE ALPE

Letos je Planinskemu društvu Železničar iz Beograda uspelo organizirati izlet v Kamniške Alpe, ki sicer niso tako znane in atraktivne kot Julijci in Triglav, kamor se vsako leto odpravi kar nekaj planinskih društev iz Srbije. Skupina je štela 25 planincev. Dokaj hitro smo prečkali vse meje in se v Sloveniji peljali najprej ob Savi do Zidanega mosta, potem pa ob Savinji do Celja. Ogledali smo si Celjski grad in staro mestno jedro. V nadaljevanju poti smo se ustavili še v Žalcu in poskusili šest vrst piva na tamkajšnji pivski fontani. Pozno smo prišli v čudovito Logarsko dolino, naravnost pravočasno, da ujamemo zadnje sončne žarke na okoliških vrhovih. Zapustili smo avtobus in začeli vzpon proti Frischaufovemu domu na Okrešlju. Ko smo šli mimo 90 m visokega slapa Rinka, je bilo še dovolj svetlo, da smo si ga lahko ogledali, pa tudi Orlovo gnezdo – nenavadno kočjo na skali. Pozneje je bilo vse bolj temno in so nam čelne svetilke prav prišle. Pot je bila strma, kamnita in je peljala skozi gozd. Šli smo tudi mimo izvira Savinje in prispeli v dokaj poln dom, 1396 m visoko, ob 22. uri. Povzpeli smo se skoraj 400 m. Spali smo na skupnih ležiščih in se zbudili v okolju lepega gozda, nad katerim so se širili s soncem obsijani vrhovi Kamniških Alp.

Razdelili smo se v dve skupini. Prva si je z Mirkom Detičkom ogledala Krnico, Okrešelj ter druge naravne znamenitosti in se počasi spustila v Logarsko dolino do avtobusa. Ostale je Vinko Grgič popeljal proti Kamniškemu sedlu. Najprej skozi macesnov gozd, potem grmičevje, melišče in vse do skale. Tu smo se pripravili; palice niso več koristne in smo jih spravili, nahrbtnike in čevlje pa smo dobro privezali. Na navpični skali so bile tu pa tam vklesane stopnice, ob poti pa klini ali jeklena vrv, tako da je bil vzpon dokaj varen. Kljub temu je steza zahtevala nenehno pozornost in koncentracijo, saj bi lahko en napačen korak pomenil padec v globino. V naši skupini so bili izkušeni planinci, pa tudi takšni, ki niso bili čisto brez strahu in jim je takšno plezanje predstavljalo novo izkušnjo.

Ob vzponu se je čedalje bolj odpiral pogled na Logarsko dolino spodaj in vrhove nad njo. Doseg Kamniškega sedla (1924 m) je bil prvi uspeh, in nagradili smo se s počitkom na dokaj prostornem travniku, polnem cvetnic, kjer smo našli tudi planiko. Razgled pa na obe strani: proti severu, kot na dlani, Logarska z vrhovi in dalje Avstrija; proti jugu pa dolga dolina Kamniške Bistrice. Na sedlu je že bilo veliko planincev, nove skupine pa so še prihajale za nami, tudi iz Kamniške Bistrice.

Nekaj planincev je ostalo na sedlu, ostali pa smo začeli vzpon na Brano, 2253 m visoko. Najprej dolgo melišče, po katerem smo se poševno vzpenjali. Okoli nas cela polja gorskih cvetnic različnih barv, kar med kamenjem. Drugih rastlin skoraj da ni bilo. Potem pa smo spet zašli »v skalo« in si na klinih in vrveh pomagali z rokami. Posebej zanimiv je bil vzpon skozi grapo – skalnati žleb. Vrh je dokaj prostrana, zaobljena površina z železnim križem na najvišji točki. Tukaj je bilo že nekaj skupin planincev iz cele Slovenije, pa tudi iz tujih držav, skupaj precej čez 100 ljudi. Ker je bil dan lep, so se razporedili okoli vrha in uživali v uspešnem vzponu in lepem razgledu. Seveda je bilo skupno fotografiranje obvezno.

Od tod je lep pogled na sosednji vrh – Planjavo, in spodaj na Kamniško sedlo s planinsko kočjo pod njim. Globoko doli, okrog 1300 m nižje, cela Logarska dolina s tremi travnatimi jasami, obdanimi z gozdovi. Vidita se Logarjeva hiša in stara lipa. Doli na Okrešlju – Orlovo gnezdo ... Okrog Logarske doline vrsta mogočnih in strmih vrhov: Ojstrica, Turška gora, Mrzla gora, Lučka, Baba, v ozadju pa avstrijske gore.

Proti jugu, v modri meglici, Kamnik in Ljubljanska dolina.

Potem se je začel spust. Doslej smo se iz Logarske doline povzpeli približno 1300 m, do večera pa moramo priti v Dom v Kamniški Bistrici na višini 600 m n/m, torej 1650 m nižje. Spust predstavlja večji problem kot vzpon, saj smo v tej točki že utrujeni in vsi sklepi, posebej kolena, ob vsakem koraku močno trpijo. Zato smo si pripravili pohodne palice, ki so doslej potovale na nahrbtnikih. Do sedla smo prišli relativno lahko in si kratko odpočili. Veliko ljudi je bilo naokrog, terasa pred Domom polna, velika skupina pohodnikov v rdečih majicah s srcem in napisom »Rad imam domače« se je pripravljala na skupen posnetek. Bili so zelo veseli in bučni, nekje s področja Bele krajine. Nekateri so še prihajali iz obeh dolin, cele vrste planincev so se že vile po dokaj strmih pobočju in ovinkasti poti navzdol v Kamniško Bistrico. Cela pot je bila nekakšno melišče, z večjimi in manjšimi kamni, ki so se kotalili in povzročali, da so noge drsele. Nenehno je bilo treba »zavirati«, pri tem so bile palice v veliko pomoč, a vseeno je bilo zelo utrujajoče. Pogled na dolino in gozdove spodaj in vrhove za nami je bil lep, okoli pa gorske cvetnice, ki so se z višino menjavale. Nekaj časa smo hodili skozi rušje – nizke borovce, potem pa smo zašli v čudovito lep in prozorno svetel macesnov gozd. Tudi strmo ni bilo preveč, spodaj pa trava. To je obenem najbolj prijazen del poti navzdol, kot smo na koncu

ugotavljali. Sledil je zelo dolg spust skozi gost bukovi in smrekovi gozd. Ovinkasta pot, na njej pa kamenčki, ali pa visoke skalnate stopnice in korenine dreves, ki jih je bilo treba pazljivo preplezati. Vsi smo bili že zelo utrujeni, noge ne držijo več, tudi roke nas boljijo od uporabe palic, zbranost popušča, zelo nevarno!

Pred sončnim zahodom smo prišli v zelo lep dom v Kamniški Bistrici, čeprav v velikih časovnih presledkih, ker so nekateri potrebovali veliko časa za spust.

Po kratkem premoru smo si ogledali izvir Kamniške Bistrice, le kakšnih 50 m stran od doma. Izvir tvori malo jezero s krasno, prozorno, modro-zeleno vodo. Iz njega voda izteka v obliki manjšega, širokega slapa ter prek kamenja in pod obokanim mostom hiti v dolino.

Okoli doma so lepi gozdovi, nad njimi pa vrhovi Kamniških Alp, obsijani z zadnjimi sončnimi žarki.

Na prijetni terasi pred domom smo uživali v prijetnem večeru in se pogovarjali o vzponu in posebej spustu. Bilo je nekaj manjših poškodb na dolgi poti navzdol, toda vsi so bili zadovoljni in ponosni, ker so opravili še en lep vzpon. Sedaj so bile spet vse tri skupine skupaj, tisti, ki so bili prvič v Sloveniji ali Alpah, so bili navdušeni nad lepoto narave in urejenostjo Slovenije.

Noč je bila zelo prijetna za spanje, ker ni bilo tako vroče kot v nižje ležečih krajih. Pa še celo noč smo poslušali šum vode, ki pada čez slap. Enkrat sredi noči, ko sem pri odprtem oknu prižgal luč, sta se v sobi znašla dva netopirja in začela leteti naokrog. Ni pomagalo, ko sem odprl drugo okno – pridružil se je jima še tretji. Očitno so bili popolnoma zmedeni, in šele ko sem ugasnil luč, so zapustili sobo.

V jutranji svetlobi je imela okolica doma povsem drugačno podobo. V bližini doma smo si ogledali Plečnikovo stvaritev: Lovski dom kralja Aleksandra Karađorđevića in pozneje tudi Josipa Broza Tita. Nadaljevali smo z avtobusom do Arboretuma Volčji potok – velik, lepo urejen park z mnogimi rastlinami, drevesi, cvetjem in grmovjem, jezeri, pa tudi s posebnimi razstavami kaktusov, orhidej, metuljev in kipcev kitov, dinosavrov v naravni velikosti, z otroškimi igrišči ... Tukaj smo kljub zelo vročemu dnevu preživeli dve prijetni uri. Na koncu smo obiskali še Kamnik in se v vročini sprehodili po starem mestnem jedru, polnem lepih hiš in fasad, okrašenih z veliko cvetja.

Organizator in vodnik je bil Mirko Detiček, pomožni vodič pa Vinko Grgič. Skupaj smo se odprave udeležili štirje člani Društva Sava.

Zorko Branko

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so preminuli in nas zapustili v letu 2017. Objavljamo imena tistih, o čigar smrti smo bili obveščeni.

Dušan Sindik: Beograd, 16.04.1933 – Beograd, 30.06.2017

BILTEN
ДРУШТВО СЛОВЕНАЦА У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА
ДРУШТВО СЛОВЕНЦЕВ В БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА

Založnik: DRUŠTVO SLOVENCEV V BEOGRADU – DRUŠTVO SAVA

Beograd, Terazije 3/IX, tel/fah +381 11 33 40 875, e-mail: sava-si@eunet.rs www.drustvosava.org

Uredništvo: Saša Verbič, glavni in odgovorni urednik.

Člani uredništva: Ivana Mandić, Tanja Tomazin in Branko Zorko.

Lektura in prevod: Tanja Tomazin.

Likovno-grafična priprava: Dušan Todorović, Aleksandra Anđelković in Jasmina Pucarević.

Bilten je brezplačen. Izhajanje Biltena financira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Rokopisov, fotografij in risb ne vračamo. Podpisani članki predstavljajo osebo mnenje avtorjev, ki se nujno ne morajo strinjati z mnenjem

uredništva. Uredništvo ima pravico po potrebi skrajšati in prilagoditi prispele priloge. Delo v Biltenu je volontersko.

CIP - Каталогизacija u publikaciji

Narodna biblioteka Srbije, Beograd

061

BILTEN / Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu

ISSN 1452-9092 = Bilten (Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu)

COBISS.SR-ID 140641548